

SUOMEN VALTUUSKUNNAN LOPPURAPORTTI

DURBANIN ILMASTOISTUNNOT ETELÄ-AFRIKKA 28.11.–9.12.2011

Raportti seuraavista kokouksista

- YK:n ilmastosopimuksen osapuolikokouksen 17. istunto (COP 17)
- Kioton pöytäkirjan osapuolikokouksen 7. istunto (COP/MOP 7)
- Pitkän aikavälin yhteistyötä ilmastomuutokseen vastaamiseksi käsittelevän ad hoc -työryhmän (AWG-LCA) 14. istunto
- Kioton pöytäkirjaan kuuluvien kehittyneiden maiden tulevia velvoitteita tarkastelevan ad hoc -työryhmän (AWG-KP) 16. istunto
- Tieteellisteknisen avustavan toimielimen 35. istunto (SBSTA 35)
- Toimeenpanoa seuraavan alaelimen 35. istunto (SBI 35)

Sekä liitteenä

- Suomen valtuuskunnan kokoonpano
- Ympäristöministeri Ville Niinistön puhe kokouksen korkean tason osuudessa

Sisällysluettelo

1. YHTEENVETO	1
1.1. Yleisarvio tuloksista	1
1.2. Jatkotyö	3
2. YK:N ILMASTOSOPIMUKSEN OSAPUOLIKOKOUKSEN 17. ISTUNTO (COP 17)	3
2.1. Avausistunto	3
2.2. Päätös tiekartasta kohti uutta sopimusta (AWG-DPEA)	4
2.3. Ilmastopimuksen muuttamista koskevat ehdotukset	4
2.4. Korkean tason osuus	5
3. KIOTON PÖYTÄKIRJAN OSAPUOLIKOKOUKSEN 7. ISTUNTO (COP/MOP 7)	5
3.1. Avausistunto	5
3.2. LULUCF Kioton pöytäkirjan osapuolikokouksen päätöksessä	6
3.3. Mekanismit	6
3.4. Oikeudelliset asiat	7
4. PITKÄN AIKAVÄLIN YHTEISTYÖTÄ ILMASTONMUUTKSEEN VASTAAMISEKSI KÄSITTELEVÄN AD-HOC - TYÖRYHMÄN (AWG-LCA) 14. ISTUNTO	8
4.1. Yhteinen näkemys pitkän aikavälin tavoitteesta	8
4.2. Kaksivuotisraporttien (biennial reports) raportointiohjeet teollisuus- ja kehitysmaille, teollisuusmaiden arviointi- ja tarkistusmenettely (IAR) ja kehitysmaiden konsultaatio- ja arviointiprosessi (ICA) sekä rekisterikysymykset	8
4.3. Metsäkatoa hillitsevä REDD+-mekanismi	9
4.4. Sektorilähestymistavat	10
4.4.1. Kansainvälinen merenkulku ja lentoliikenne (bunkkerit)	10
4.4.2. Maatalous	11
4.5. Mekanismien hyödyntäminen	11
4.6. Vastetoimien taloudelliset ja sosiaaliset seuraukset	12
4.7. Sopeutuminen ilmastonmuutoksen haitallisiin vaikutuksiin	12
4.8. Rahoituskysymykset	13
4.8.1. Vihreä ilmastorahasto	13
4.8.2. Pysyvä komitea (standing committee)	13

4.8.3. Pitkän aikavälin rahoitus (long term finance)	13
4.9. Teknologiaikysymykset.....	14
4.10. Kehitysmaiden toimintavalmiuksien vahvistaminen.....	14
4.11. Tavoitetarkastelu (review)	14
4.12. Uuden ilmastopimuksen oikeudellinen muoto	15
5. KIOTON PÖYTÄKIRJAAN KUULUVIEN KEHITTYNEIDEN MAIDEN TULEVIA VELVOITTEITA TARKASTELEVAN AD-HOC -TYÖRYHMÄN (AWG-KP) 16. ISTUNTO	16
5.1. Kioton pöytäkirjan päästövähennykset	16
5.2. AAU-yksiköiden ylijäämä	17
5.3. Kaasut, sektorit, menetelmät	17
6. SOPIMUKSEN JA PÖYTÄKIRJAN ALAELINTEN (SBSTA / SBI) 35. ISTUNNOT	18
6.1. Nairobun työohjelma ilmastomuutoksen vaikutuksista, haavoittuvuudesta ja sopeutumisesta.....	18
6.2. Metsäkatoa hillitsevä REDD+-mekanismi	18
6.3. Vastetoimet	19
6.4. Teollisuusmaiden kasviuonekaasupäästöjen raportointiohjeet ja -taulukot ilmastopimukselle vuodesta 2015 eteenpäin.....	19
6.5. Hiilen talteenotto ja varastointi (CCS) CDM-mekanismiin yhteydessä	20
6.6. Teollisuusmaiden kansalliset tiedonannot (maaraportit)	20
6.7. Rahoituskysymykset.....	20
6.8. Ilmastopimuksen artiklojen 4.8 ja 4.9 toimeenpano	21
6.8.1. Edistyminen päätöksen 1/CP.10 toimeenpanossa (ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja vastetoimet)	21
6.8.2. Vähiten kehittyneitä maita koskevat asiat.....	21
6.9. Kansalliset sopeutumis suunnitelmat	22
6.10. Vahingot ja menetykset (loss and damage).....	23
6.11. Kehitysmaiden toimintavalmiuksien kehittäminen	23
6.12. Mekanismissasiat	23
7. MUUT ASIAT	23
7.1. Tasa-arvoasioiden huomioonottaminen sopimuksen toimeenpanossa	23
7.2. Nuoret Durbanissa	24
8. OHEISTAPAHTUMAT	25
8.1. NAMAs with international finance: the Nordic Partnership Initiative (8.12.2011)	25
8.2. Gender and Climate Change Finance: Empowering Women to Lead in the New Green Economy (8.12.2011)	25

8.3. NAMAs state of play: current status, challenges and next steps (8.12.2011)	25
9. LIITTEET	26
Liite 1. Suomen valtuuskunta Durbanin ilmastokokouksessa	26
Liite 2. Ympäristöministeri Ville Niinistön puhe korkean tason osuuden aikana	28

1. YHTEENVETO

1.1. Yleisarvio tuloksista

YK:n ilmastosopimuksen 17. osapuolikokous (COP17) ja Kioton pöytäkirjan 7. osapuolikokous (CMP7) Durbanissa, Etelä-Afrikassa saatiin päätökseen sunnuntaiamuna 11.12.2011 klo 6.00. Kokous pitkittyi puolitoista päivää ja lopputulos saatiin aikaan kahden päivän ja yön tiukkojen neuvottelujen jälkeen. Neuvotteluissa saavutettiin läpimurto, kun Intia ja EU pääsivät yhteisymmärrykseen uuden sopimuksen mahdollisista oikeudellisista muodoista. EU onnistui saamaan aikaan päätöksen tiekartasta kohti kattavaa maailmanlaajuista sopimusta vastineeksi Kioton pöytäkirjan toisesta velvoitekaudesta. Tässä EU sai tukea mm. monilta Afrikan mailta ja saarivaltiolta, mikä vahvisti EU:n neuvotteluasemaa. Päästövähennysten kunnianhimon tasoa on kuitenkin yhä merkittävästi nostettava nykyisestä, jotta maailman keskilämpötilan nousu rajoittuisi vuoden 2010 osapuolikokouksessa sovittuun kahteen asteeseen.

Durbanin paketti koostuu seuraavista osista:

- Tiekartta kohti kattavaa maailmanlaajuista sopimusta
- Kioton pöytäkirjan toinen velvoitekausi
- Cancúnissa vuonna 2010 tehtyjen päätösten toimeenpano ja tarkentaminen

LCA-raiteen neuvottelujen keskiössä oli EU:n ehdotus tiekartasta kohti uutta laillisesti sitovaa sopimusta. Neuvotteluissa päädyttiin kokoavaan päätökseen (Päätös 1/CP.17), joka käsittelee neuvottelujen seuraavia askelia, ja joukkoon COP-päätöksiä (2/CP.17 – 16/CP.17), joilla pannaan toimeen ja tarkennetaan Cancúnissa jo tehtyjä päätöksiä (1/CP.16). Monet uusista instrumenteista (mm. teknologiassa, sopeutumisessa ja rahoituksessa) ovat tärkeitä juuri kehitysmaille.

Sovittu tiekartta perustuu siihen, että vuonna 2012 tehtäisiin joukko päätöksiä, joilla neuvottelut LCA-raiteella saataisiin päätökseen. Samalla käynnistyisi uusi neuvotteluraide kohti uutta pöytäkirjaa, muuta oikeudellista instrumenttia (another legal instrument) tai sovittua lopputulosta, jolla on oikeudellista vaikutusta (agreed outcome with legal force). Tässä sopimuksessa olisivat mukana kaikki osapuolet.

Neuvottelut uudesta sopimuksesta käynnistetään välittömästi. Tavoitteena olisi päättää neuvottelut viimeistään vuonna 2015 ja saattaa sopimus voimaan vuonna 2020. Uuden neuvotteluraiteen työohjelmaa kehitettäisiin vuoden 2012 aikana. Siinä pyrittäisiin nostamaan vähennystavoitteiden kunnianhimon tasoa ja ottamaan huomioon Cancúnissa sovitun vähennystavoitteiden riittävyttä koskevan uudelleentarkastelun (2013–2015) tulokset. Lisäksi päätettiin käynnistää työohjelma päästövähennyssitoumusten ja päästövähennystarpeen välisen kuilun pienentämismahdollisuuksien tarkastelemiseksi jo vuonna 2012.

Kioton pöytäkirjan neuvotteluissa tehtiin vastaava kokoava päätös (Päätös 1/CMP.7) koskien toista velvoitekautta sekä sovittiin sen monista säännöistä koskien mm. hiilinieluja (2/CMP.7), jousto-mekanismeja (3/CMP.7), metodologisia kysymyksiä (mm. sektorit ja kaasut) (4/CMP.7) sekä vastatoimien seurauksia (5/CMP.7). Suomelle tärkeää päätöstä kompensoida metsäkadosta syntyvät päästöt metsänhoidon nielulla ei syntynyt.

Kioton pöytäkirjan toinen velvoitekausi alkaa 1.1.2013 ja kestää joko viisi vuotta (päätyen 31.12.2017) tai kahdeksan vuotta (päätyen 31.12.2020). Velvoitekauden pituus päätetään vuoden 2012 lopussa Dohan osapuolikokouksessa. EU:n lisäksi yksitoista maata¹ on ilmoittautunut liittyvänsä toiseen velvoitekauteen. Ensimmäisen velvoitekauden maista Venäjä, Japani ja Kanada ovat jättäytyneet pois.

Päätöksessä (1/CMP.7) pyritään varmistamaan, että Annex1 -maiden päästövähennys-sitoumusten tulisi olla tasolla 25–40 % alle vuoden 1990 tason vuoteen 2020 mennessä. Annex 1 -maiden tulee toimittaa tietoa päästövähennyssitoumuksistaan 1.5.2012 mennessä. Varsinaiset päästömäärät on tarkoitus sopia joulukuussa 2012 Dohan osapuolikokouksessa.

Päästöjen vähentäminen

Päästöjen vähentämisessä määriteltiin sääntöjä (Päätös 2/CP.17) sekä kehittyneille maiden että kehitysmaalle. Kehittyneiden maiden osalta neuvottelujen kohteena olivat päästövähennyssitoumuksiin ja päästövähennysten kunnianhimon tasoon liittyvät asiat, uudet raportit sitoumusten täyttämistä joka toinen vuosi sekä sitoumusten kansainvälinen arviointi ja tarkastelu (International Assessment and Review, IAR). Kehitysmaiden osalta aiheina olivat niiden päästövähennystoimiin liittyvät asiat, uudet raportit edistymisestä joka toinen vuosi, rekisteri päästövähennystoimista sekä päästö-vähennystoimien konsultaatio ja analyysi (International Consultation and Analysis, ICA).

Hiilinielut

Hiilinielujen osalta päätettiin uudistaa ensimmäisellä velvoitekaudella käytettyjä laskenta-sääntöjä metsänhoidolle. Päätös (2/CMP.7) saatiin EU:n ajamasta vertailutasomenetelmästä, mutta siten, että vain nielusta saatavia hyötyjä rajoitetaan 3,5 %:iin vuoden 1990 päästöistä (EU ajoi sekä hyötyjen että päästöistä johtuvien kustannusten rajoittamista). Suomen kannalta tärkeä neuvotteluasia oli maiden mahdollisuus kompensoida metsäkadosta syntyvät päästöt metsänhoidon nielulla. Päätöstä kompensatiosta ei kuitenkaan syntynyt.

Mekanismit

Durbanissa määriteltiin uusi markkinamekanismi (Päätös 2/CP.17), jonka tulee tuottaa todellisia, pysyviä, lisäisiä ja todennettavia nettopäästövähennyksiä ja noudattaa jo Cancúnissa sovittuja periaatteita (mm. kaksoislaskennan välttäminen). Mekanismin sääntöjen kehittämiseen käynnistetään yksivuotinen työohjelma.

Rahoitus

Ilmatorahoitusneuvottelut keskittyivät kolmeen asiakokonaisuuteen: vihreään ilmatorahastoon, ilmatorahoitusta tarkastelemaan pysyvään komiteaan ja pitkän aikavälin rahoitukseen. Kokouksessa sovittiin vihreän ilmatorahaston hallinnollisesta järjestelystä (Päätös 3/CP.17) ja ilmatorahoitusta tarkastelevasta pysyvästä komiteasta (2/CP.17). Lisäksi päätettiin laatia pitkän aikavälin ilmatorahoitusta koskevaa työohjelmaa (2/CP.17). Huomattavan paljon

¹ Australia, Islanti, Kazakstan, Kroatia, Liechtenstein, Monaco, Norja, Sveitsi, Ukraina, Uusi-Seelanti ja Valko-Venäjä

ilmastorahoituskysymyksiä jäi kuitenkin auki ja siirrettiin seuraavan osapuolikokouksen tai vihreän ilmastorahaston johtokunnan ratkaistavaksi.

Raportointi

Durbanissa tehtiin tärkeitä päätöksiä joilla päästöjen seuranta ja raportointia tehostetaan (Päätökset 2/CP.17 ja 15/CP.17). Teollisuus- ja kehitysmaiden kaksivuotisraporttien laadintaa varten sovittiin ohjeet. Teollisuusmaiden raportointi on jo nyt varsin yksityiskohtaista mutta Durbanin päätökset edellyttävät aiempaa tarkempaa raportointia mm. rahoituksen osalta. Durbanissa hyväksyttiin IPCC:n uusimpien menetelmäohjeiden käyttö Kioton toisen velvoitekauden päästöjen raportointiin teollisuusmaille. Kehitysmaiden raportointi lisääntyy kaksivuotisraporttien muodossa mutta toisaalta kehitysmaille sallitaan enemmän joustavuutta raporttien aikataulujen ja sisällön osalta kuin mitä EU:n ja Suomi tavoittelivat. Mm. inventaario-raportoinnin suhteen kehitysmaille ei tule vaatimuksia lisätä raportoinnin läpinäkyvyyttä ja tarkkuutta. Raporttien tarkistusta ja arviointia lisätään ns. IAR- ja ICA-prosessien kautta sekä teollisuus- että kehitysmaille. Kehitysmaiden päästövähennystoimien kirjaamiseksi kehitetään rekisteri, jonka kautta kehitysmaat voivat etsiä tukea (rahoitus, teknologia) päästövähennystoimilleen.

1.2. Jatkotyö

Ilmastoneuvottelut jatkuvat vuoden 2012 aikana kolmella raiteella; AWG-KP ja AWG-LCA -raiteiden on tarkoitus päättyä viimeistään vuoden lopussa ja AWG-DPEA:n (Ad Hoc Working Group on the Durban Platform for Enhanced Action, Durbanin toimintaohjelma) on tarkoitus käynnistää toimintansa toukokuussa 2012. Seuraava osapuolikokous (COP18/CMP8) järjestetään vuoden 2012 lopussa Dohassa, Qatarissa. Tätä edeltävät valmistelukokoukset toukokuussa Bonnissa sekä elo-syyskuussa Bangkokissa.

2. YK:N ILMASTOSOPIMUKSEN OSAPUOLIKOKOUKSEN 17. ISTUNTO (COP 17)

2.1. Avausistunto

COP17:n avausistunto pidettiin maanantaina 28. marraskuuta. Puheenjohtajaksi valittiin isäntämaa Etelä-Afrikan kansainvälisten suhteiden ja yhteistyön ministeri Maite Nkoana-Mashabane. Avauspuheenvuorossaan Nkoana-Mashabane painotti, että Durbanin neuvotteluiden ja tulosten tulee olla läpinäkyviä, kaikki osapuolet huomioonottavia, oikeudenmukaisia ja kohtuullisia. Hän toivoi edistystä avainkysymyksistä, erityisesti oikeudellisissa vaihtoehdoissa ja vihreän ilmastorahaston kysymyksissä. Argentiina (G77/Kiinan puolesta) kannatti Kioton pöytäkirjan toista velvoitekautta osana tasapainoista ja kattavaa lopputulosta. EU:n mukaan Durbanissa tulisi keskittyä kunnianhimon nostamiseen, yhteiseen kansainväliseen laskentajärjestelmään ja pyrkimykseen saada uusi globaali ja kattava laillisesti sitova kehikko valmiiksi viimeistään vuonna 2015.

Osapuolikokoukseen liittyvät dokumentit ja päätökset ovat luettavissa ilmastosihteeristön sivuilla osoitteessa http://unfccc.int/meetings/durban_nov_2011/meeting/6245.php.

2.2. Päätös tiekartasta kohti uutta sopimusta (AWG-DPEA)

Durbanin neuvottelujen keskiössä olivat osapuolten näkemykset ilmastoneuvottelujen tulevaisuudesta: vastineeksi Kioton pöytäkirjan toisesta velvoitekaudesta, EU vaati tiekarttaa kohti kattavaa ja sitovaa maailmanlaajuista sopimusta. Sopu tällaisesta tiekartasta löytyi neuvottelujen venyttyä historiallisen pitkälle yliajalle Intian ja EU:n löytäessä molemmille sopivan muotoilun tulevan sopimuksen luonteesta ja aikatauluista. Tiekartta oli EU:n merkittävin neuvottelutavoite Durbanissa ja siten lopputulos oli EU:lle poliittinen menestys. Merkittävä lopputulos oli EU:lle myös siksi, että EU oli ilmastoneuvotteluissa tällä kertaa suvereenisti kuljettajan paikalla.

Tiekartasta laadittiin erillinen päätös, jolla perustettiin uusi neuvotteluraide (Ad Hoc Working Group on the Durban Platform for Enhanced Action, AWG-DPEA). Neuvotteluraiteen lähtökohtina ovat:

- ilmastonmuutos on kiireellinen ja mahdollisesti peruuttamaton uhka ihmiskunnalle, joka vaatii välittömiä toimia
- osapuolten toistaiseksi esittämät päästövähennystoimet eivät ole lähimainkaan riittäviä Cancúnissa sovitun 2 °C:n tai vielä kunnianhimoisemman 1,5 °C:n tavoitteen saavuttamiseksi.
- ilmastopimuksen tavoitteen saavuttaminen vaatii multilateraalien sääntöpohjaisen ilmastoregiimin vahvistamista ilmastopimuksen alla.

Samalla päätettiin, että nykyinen ilmastopimuksen neuvotteluraide, AWG-LCA, jatkuu vielä vuoden, mutta päättyy Qatarissa joulukuussa 2012.

AWG-DPEA:n tarkoituksena on päästä yhteisymmärryksen pöytäkirjasta, muusta oikeudellisesta instrumentista tai sovitusta lopputuloksesta jolla on oikeudellista vaikutusta (agreed outcome with legal force). Työ käynnistyy välittömästi vuonna 2012 ja ensimmäiseksi rakennetaan suunnitelma neuvottelujen etenemiselle. Yhteisymmärrys tulisi pyrkiä saavuttamaan mahdollisimman nopeasti, mutta viimeistään 2015 osapuolten 21. kokouksessa (COP 21). Sopimuksessa määriteltyjen toimien on määrä astua voimaan vuodesta 2020 eteenpäin.

Kunnianhimoa päästövähennysten suhteen lisätään. Tässä yhteydessä otetaan huomioon IPCC:n viides arviointiraportti, joka julkaistaan vuonna 2014, jo aiemmin sovittu vuosien 2013–2015 tavoitetarkastelu sekä alaelinten työ. Lisäksi käynnistetään erillinen työsuunnitelma kunnianhimon parantamiseksi. Sen tarkoituksena on tunnistaa ja arvioida mahdollisuuksia toimille päästövähennysten tehostamiseksi. Työ alkaa 28.2.2012 mennessä tehtävillä osapuolten ja tarkkailijoiden läheteillä. Toukokuun 2012 kokouksessa pidetään aiheesta erillinen työpaja.

2.3. Ilmastopimuksen muuttamista koskevat ehdotukset

Meksiko ja Papua-Uusi-Guinea olivat jättäneet ehdotuksen ilmastopimuksen muuttamiseksi äänestysmenettelyn osalta. Asian taustalla on se, että äänestysmenettelyssä ei ole kyetty sopimaan ilmastopimuksen menettelytapoja koskevissa säännöissä. Äänestysääntöjen puuttuessa osapuolet ovat noudattaneet konsensusmenettelyä. Nyt Meksiko ja Papua-Uusi-Guinea ehdottivat, että sopimusta pitäisi muuttaa niin, että määräänemmistö päätös sallittaisiin viimeisenä keinona. Asiaa käsiteltiin ensin 30.11. pidetyssä täysistunnossa ja sen jälkeen

epävirallisissa konsultaatioissa. Bolivia, Venezuela ja Saudi-Arabia vastustivat ehdotusta ja totesivat, että ne eivät voi hyväksyä muuta kuin konsensussäännön. Monet maat ja maaryhmät (mm. Kolumbia, EU ja Costa Rica) tukivat ehdotusta yleisellä tasolla. Asiaa ei kuitenkaan haluttu viedä äänestykseen. Tämän vuoksi asian käsittely jatkuu seuraavassa osapuolokokouksessa.

Venäjä oli jättänyt ehdotuksen ilmastopimuksen 4 artiklan 2 kappaleen muuttamiseksi. Ehdotus näytti olevan laadittu pikemmin poliittisista kuin oikeudellisista syistä. Vaikka Venäjä epävirallisesti antoi ymmärtää vievänsä asiaan äänestykseen, näin ei lopulta kuitenkaan tapahtunut. Asian käsittely siirtyi seuraavaan osapuolokokoukseen.

Kyproksen ja EU:n tekemä ehdotus, jolla Kypros lisättiin ilmastopimuksen I liitteen osapuoleksi, hyväksyttiin kokouksessa.

2.4. Korkean tason osuus

Korkean tason osuus pidettiin 6.-9.12.2011. Osapuolokokouksen puheenjohtaja Nkoana-Mashabane avasi korkean tason osuuden tiistai-iltapäivänä. Korkean tason avajaisissa puheenvuoron käyttivät UNFCCC:n pääsihteeri Christiana Figueres, YK:n pääsihteeri Ban Ki-moon ja Etelä-Afrikan presidentti Jacob Zuma. Suomea korkean tason osuudessa edusti ympäristöministeri Ville Niinistö, joka käytti Suomen kansallisen puheenvuoron (ks. liite 2.). Kokoukseen osallistui 10 valtionpäämiestä ja pääministeriä ja yli 160 maan ministerit tai korkeat hallituksen edustajat sekä runsas joukko kansainvälisten järjestöjen johtajia.

Presidentti Zuman mielestä sopeutuminen ja rahoitus ovat kriittisiä kysymyksiä. Hän lisäsi myös, että pitkän aikavälin rahoituksesta tarvitaan lisää lupauksia. Zuma sanoi, että ne osapuolet, jotka yhä harkitsevat Kioton toista velvoitekautta, tarvitsevat varmistuksen siitä, että muut olisivat valmiita osallistumaan oikeudellisesti sitovaan regiimiin lähitulevaisuudessa. Pääsihteeri Ban Ki-moon toivoi, että taloudelliset huolet eivät kääntäisi huomiota pois kattavasta ja sitovasta sopimuksesta.

EU ilmoitti, että se olisi valmis Kioton pöytäkirjan toiseen velvoitekauteen, jos muut suostuvat oikeudellisesti sitovaan sopimukseen. Samalla se varoitti, ettei Kioton toinen velvoitekausi saa olla syy toimimattomuuteen. EU odottaakin Cancúnin sitoumusten täyttää toimeenpanoa. G77/Kiinan mielestä Kioton pöytäkirja on ilmastonmuutoksen hillinnän peruskivi, mutta lisäsi, että kehitysmaiden tulee liittyä näihin toimiin vertailukelpoisilla sitoumuksilla.

3. KIOTON PÖYTÄKIRJAN OSAPUOLIKOKOUKSEN 7. ISTUNTO (COP/MOP 7)

3.1. Avausistunto

Kioton pöytäkirjan osapuolokokouksen seitsemäs istunto avattiin maanantaina 28.11. Argentiina (G77 ja Kiinan puolesta) vahvisti tarpeen Kioton pöytäkirjan toiselle velvoitekaudelle ja toivoi korkeampaa kunnianhimon tasoa teollisuusmailta. Kiinan (BASIC-maiden puolesta) mielestä päätöksen toisesta velvoitekaudesta tulisi olla Durbanin prioriteetti. Kiina myös vastusti EU:n suunnitelmaa tuoda lentoliikenne EU:n päästökaupan alle. Monet muut kehitysmaat kannattivat myös toista velvoitekautta. EU toisti kantansa: se voi harkita Kioton pöytäkirjan toista

velvoitekautta osana siirtymistä kattavaan oikeudellisesti sitovaan ilmastoregiimiin. Tähän kuuluisi sopimus aikataulusta ja tiekartasta.

3.2. LULUCF Kioton pöytäkirjan osapuolikokouksen päätöksessä

Durbanissa sovittiin LULUCF-sektorin laskentasaännöistä Kioton pöytäkirjan toiselle velvoitekaudelle vuodesta 2013 alkaen. Merkittävimmät muutokset koskevat metsänhoidon nielun laskentasaäntöjä, hyvitykselle asetettavaa kattolukua sekä metsäkadon päästöjen kompensaaation poistumista.

Jokaisen Kioton pöytäkirjan toisen velvoitekauden ratifioineen osapuolen tulee laskea metsänhoidon toimenpiteen nielut ja päästöt käyttäen ns. vertailutasomenetelmää. Vertailutaso kuvaa metsien ennustettua, keskimääräistä nielua tai päästöä, johon velvoitekauden todellista kehitystä verrataan. Suomen metsänhoidon nieluksi on päätöksessä määritetty -19,3 milj. t. CO₂-ekv (- 20,5 milj.t. CO₂-ekv puutuotteiden kanssa). Metsänhoidosta saatavaa nieluhyötyä rajoitetaan kattoluvulla. Durbanissa kattoluvuksi sovittiin 3,5 % vuoden 1990 kokonaispäästöistä (Suomella n. 71 milj. t. CO₂-ekv). Maa saa hyvitystä kattoluvun verran silloin, kun sen nielut ovat vertailutasoa suuremmat. Suomen vuosittainen kattoluku on seuraavalla velvoitekaudella noin 2,5 milj. t CO₂-ekv. Tämän hyödyn Suomi saa silloin, kun metsänielu on suurempi kuin -19,3 milj. t CO₂-ekv. Kattoluku on yksipuolinen, joten nielusta mahdollisesti saatavalle rasiitelle (nielu on vertailutasoa pienempi) ei ole asetettu rajoitinta. Kolmas merkittävä muutos on art. 3.3. (metsitys, uudelleenmetsitys ja metsäkato) päästöjen kompensaaation poistuminen. Durbanin päätös ei sisällä Kioton ensimmäisellä velvoitekaudella ollutta mahdollisuutta näiden päästöjen korvaamisesta metsänhoitotoimenpiteen nielulla. Artiklan päästöt ovat tällä hetkellä noin 4 milj. t CO₂-ekv / vuosi, ja metsää muuttuu muuhun maankäyttöön noin 20 000 ha/vuosi. Päästöistä 44 % aiheutuu metsän muuttumisesta rakennetuksi maaksi, (rakennukset, tiet, voimalinjat, yms.), 26 % maatalousmaaksi ja 19 % turvetuotantoalueiksi. Jäljelle jäävä osuus on metsityksestä ja uudelleenmetsityksestä syntyvää päästöä. Metsäntutkimuslaitoksen arvion mukaan art. 3.3. päästöjen ennustetaan kasvavan Kioton toisella velvoitekaudella tasolle 5-6 milj. t CO₂-ekv / vuosi.

Kioton pöytäkirjan toisella velvoitekaudella osapuolet voivat laskea puutuotteet (HWP) osana metsänhoidon kasvihuonekaasutasetta sekä siirtää laskennan ulkopuolelle ne alueet, joilla on tapahtunut poikkeuksellisia, ihmisestä riippumattomia luonnontuhoja (metsäpalot, hyönteis- ja loistuhot, äärimmäiset sääilmiöt jne.). Durbanissa päätettiin myös uudesta vapaaehtoisesta kosteikkojen ojitus- ja uudelleenvesittämistoimenpiteestä, joka koskee vuoden 1990 jälkeen muutettuja orgaanisia, vähintään yhden hehtaarin kokoisia maa-alueita.

3.3. Mekanismit

Markkinamekanismien osalta päätös Kioton pöytäkirjan toisesta velvoitekaudesta ei johda muutoksiin. Epävarmuus mekanismien jatkuvuudesta poistui. Muiden asiakohtien yhteydessä lukuisat kehitysmaiden edustajat olivat nostaneet esiin näkemyksen, jonka mukaan CDM päättyisi 31.12.2012, mikäli toista velvoitekautta ei solmita. EU:n analyysi tilanteesta ei tukenut tällaista tulkintaa. Neuvottelujen kuluessa mekanismiasioista nostettiin esille: mekanismien jatko vuoden 2012 jälkeen, uudet markkinamekanismit, siirto ja pankittaminen, ydinvoima CDM:ssä, Share of Proceeds -maksu (SoP) ja täydentävyys. Näistä ei kuitenkaan keskusteltu erikseen KP-istunnoissa. Kioton pöytäkirjan osapuolille annetaan mahdollisuus hyödyntää uutta markkinamekanismia.

Solmittu sopimus sisältää erillisen artiklan (12 ter) SoP-maksusta. Artiklan mukaan SoP-maksun tulee kattaa paitsi hallinnolliset kulut myös auttaa kehitysmaiden sopeutumisessa ilmastonmuutoksen haitallisiin vaikutuksiin. Päätös ei ota kantaa maksun suuruuteen tai aseta maksulle ylärajaa. Velvoitekausivarantoa koskevia sääntöjä tullaan arvioimaan uudelleen vuoden 2012 aikana.

Keskustelu CMP:ssä CDM:n hallintoneuvoston (CDM-EB) työn kehittämistä oli hankala ja eteni hitaasti. Asiakohdan käsittelyä häiritsi, että lukuisat korostivat näkökantaa, jonka mukaan CDM päättyisi 31.12.2012, jos ei Kioton pöytäkirjan toista sitoumuskautta päästövähennystavoitteineen tule. Muita hankalia asiakohtia olivat muutamien maiden näkemys, että SoP-maksua tulisi korottaa sekä täydentävyys määritellä uudelleen. Kumpikaan näistä asioista ei sisällöllisesti edes olisi kuulunut CDM:n asiayhteyteen CMP:ssä. Varsin kiiwas keskustelu käytiin myös CDM:n kuulemisprosessin kehittämistä. EU halusi antaa CDM-EB:lle mandaatin kehittää niin paikallisen kuin globaalin tason kuulemismenettelyä, jotta jatkossa välttäisi ikäviltä yllätyksiltä hankkeiden suhteen. Paikallisen tason kuulemismenettelyn kehittäminen herätti voimakkaan vastareaktion mm. seuraavilta mailta: Kiina, Brasilia, Indonesia, Intia ja Japani. Vielä viimeisen kontaktiryhmän jälkeen näytti, ettei päätöstä asiakohdasta saada lainkaan sovittua. Lopullinen päätös hyväksyttiin ALBA-maiden vaatimuksesta vasta plenary-istunnossa sen jälkeen, kun kokonaispaketti oli hyväksytty. Lopullisesta päätöksestä on poistettu kaikki keskeneräiset kiistanalaiset asiakohdat.

Joint Implementation (JI) -neuvotteluissa ei ilmennyt Cancúnin kokouksen tapaista jarrutusta. Hankalaksi osoittautui tekstin kohta, jossa ratkaistiin mahdollisuus hyväksyä JI-hankkeiden true up -periodilla syntyvien vähenemien käyttö Kioto-kauden päästöjen katteeksi. Venäjä ja Ukraina ajoivat tällaista mahdollisuutta, kun taas EU vastusti. Päätöksenteko tästä mahdollisuudesta päätettiin siirtää seuraavaan osapuolokokoukseen.

3.4. Oikeudelliset asiat

Kazakstanin muutosehdotus Kioton pöytäkirjan B liitteen muuttamisesta

Kazakstan oli jättänyt Kioton pöytäkirjan muuttamista koskevan ehdotuksen, jossa se ehdotti itsensä lisäämistä B-liitteeseen. Asiaa käsiteltiin Philip Gwage (Uganda) ja Ositadinma Anaedun (Nigeria) johtamassa epävirallisessa ryhmässä. Kazakstanin ehdotuksena oli ensin päästöjen jäädyttäminen samalle tasolle kuin vuonna 1990. EU ei kuitenkaan voinut hyväksyä ehdotusta siihen sisältyvän ns. kuuman ilman vuoksi. Konsultoinnin kuluessa Kazakstan oli valmis tiukentamaan esitystä -6 %:iin. EU ei kuitenkaan ollut edelläkään kuuman ilman takia valmis hyväksymään esitystä. Tämän jälkeen Kazakstan ilmoitti vaativansa asiassa äänestystä. Lopulta se kuitenkin Etelä-Afrikan puheenjohtajan ehdotuksesta suostui lykkäämään asian käsittelyn ensi vuoteen.

Kioton pöytäkirjan noudattamista valvovan komitean (Compliance Committee) raportti ja Kroatian valitus

Kioton pöytäkirjan osapuolokokous hyväksyi päätöksen (FCCC/KP/CMP/2011/L.2) toimeenpanoa valvovan (compliance) komitean raportin johdosta. Samalla se totesi Kroatian vetäneen pois valituksensa, joka koski komitean täytäntöönpanojaoston tekemää päätöstä.

4. PITKÄN AIKAVÄLIN YHTEISTYÖTÄ ILMASTONMUUTKSEEN VASTAAMISEKSI KÄSITTELEVÄN AD-HOC -TYÖRYHMÄN (AWG-LCA) 14. ISTUNTO

4.1. Yhteinen näkemys pitkän aikavälin tavoitteesta

Yhteisen näkemyksen osalta lähtökohtana oli Panaman kokouksessa laadittu non-paper. Neuvottelija veti AWG-LCA:n varapuheenjohtaja Margaret Mukahanana-Sangarwe (Zimbabwe). EU viittasi siihen, että Cancúnin mandaatin mukaisesti tuli keskittyä pitkän aikavälin tavoitteeseen ja päästöjen huippuvuoteen, mutta totesi kaikkien osapuolien voivan tuoda esiin omat näkökantansa, joita kuunneltaisiin, vaikka jotkut niistä olisivatkin vaikeita. Yhdysvallat painotti Cancúnin mandaattia, mutta totesi olevansa joustava. Myös AOSIS viittasi siihen, mihin Cancúnissa päädyttiin (pitkän aikavälin päämäärä ja vuosi, jolloin päästöjen kasvu taittuu). Kehitymaataholla non-paperia pidettiin hyvänä pohjana. Kiina, Intia, Filippiinit, Bolivia ja Saudi-Arabia olivat sitä mieltä, että kyseessä on paljon laajempi konteksti ja toivat keskusteluissa esiin IPR:n (Intellectual Property Rights), oikeudenmukaisuuden, historiallisen vastuun ja kaupan.

Ensimmäisen kokousviikon aikana substanssikysymyksiin ei päästy käytännössä juuri lainkaan, koska proseduraaliset kysymykset veivät neuvotteluajan. Ensimmäisen viikon lopputuloksena oli, että Panaman kokouksen tekstin substanssia ei muutettu, mutta sihteeristö järjesteli tekstin osia uudelleen ja näin muotoiltu uusi non-paper vietiin sellaisenaan AWG-LCA:n puheenjohtajalle 3.12. Tämä kiinnitti huomiota siihen, että yhteisen näkemyksen osalta ei ollut saavutettu merkittävää edistymistä. Keskustelut juutuivat siihen, ettei löydetty yksimielisyyttä siitä, mitä yhteinen näkemys itse asiassa käsittää. Cancúnin päätöksiä tulkittiin siis eri tavalla ja virkamiestasolla ei ilmeisesti ollut mandaattia antaa periksi millään puolella.

Itse prosenteista (päästövähennykset 2050 mennessä) ja päästöjen kulminointivuodesta ei ole keskusteltu istunnoissa ollenkaan, yllä mainitun perustavanlaatuisen eron johdosta. Keskustelu jatkuu vuoden 2012 aikana. Bonnissa toukokuussa järjestetään aiheeseen liittyvä työpaja, jonka teemana on "equitable access to sustainable development".

4.2. Kaksivuotisraporttien (biennial reports) raportointiohjeet teollisuus- ja kehitysmaille, teollisuusmaiden arviointi- ja tarkistusmenettely (IAR) ja kehitysmaiden konsultaatio- ja arviointiprosessi (ICA) sekä rekisterikysymykset

Durbanissa päätettiin sekä teollisuus- että kehitysmaiden kaksivuotisraporttien laadinnasta ja raportointiohjeistoista. Kaksivuotisraportit sisältävät tiedot kasvihuonekaasupäästöistä, päästöjen kehityksestä, niiden vähentämistoimista, rahoituksesta ja teknologiansiirrosta. Lisäksi päätettiin kaksivuotisraportteihin liittyvästä arviointi- ja tarkistusmenettelystä (IAR, International Assessment and Review) teollisuusmaille sekä kansainvälisestä konsultaatio- ja arviointiprosessista (ICA, International Consultation and Assessment) kehitysmaille ja hyväksyttiin niitä varten tehdyt ohjeistot. Ohjeistot voidaan uudistaa tulevaisuudessa. Lisäksi tehtiin päätös kehitysmaiden päästövähennystoimia sisältävästä NAMA-rekisteristä.

Ensimmäiset teollisuusmaiden kaksivuotisraportit laaditaan 1.1.2014 Durbanissa sovittuja ohjeistoja käyttäen. Maaraportit (National Communications) laaditaan nykyisillä ohjeilla neljän vuoden välein, ja seuraava raportointiajankohta on myös 1.1.2014. Niinä vuosina joina maaraportti laaditaan, voivat kaksivuotisraportit olla osana maaraporttia. Myös maaraporttien ohjeistuksen laadinnan uudistaminen aloitetaan SBI:ssä (tavoite COP 20). SBSTA:n alaisessa työohjelmassa on tarkoitus kehittää kaksivuotisraporttien laadintaa varten raportointitaulukot (tavoite COP 18). SBSTA:a pyydetään myös kehittämään menetelmiä rahoituksen raportointia varten (tavoite COP 20). Sihteeristö tulee tekemään ensimmäisistä kaksivuotisraporteista synteesiraportin.

Kehitysmaiden tulee myös laatia kaksivuotisraportit ja ne tulisi toimittaa vuodesta 2014 alkaen, mutta päätös antaa joustavuutta raporttien toimittamisaikataulun ja sisällön suhteen. Teollisuusmaiden tulisi osoittaa rahoitustukea kehitysmaiden raporttien laatimiselle.

Kansainvälinen arviointi- ja tarkistusmenettely (IAR) tehdään teollisuusmaiden kaksivuotisraporteille. IAR:ssa arvioidaan päästövähennystavoitteen toteutumista sekä rahoitustukea kehitysmailla. IAR:n osia ovat kaksivuotisraportin tekninen tarkastus (review) ja sitä seuraava arviointi (assessment). Teknisen tarkastuksen tekee asiantuntijaryhmä pohjautuen nykyisiin tarkastuskäytäntöihin (inventariot, maaraportti). Sen lisäksi SBI:n alla järjestetään sessioita, joissa maat pitävät esityksen ja vastaavat tarvittaessa muiden osapuolten kysymyksiin kaksivuotisraportin sisällöstä. Sihteeristö julkaisee arviointiin liittyvän materiaalin mukaan lukien kysymykset ja vastaukset UNFCCC:n sivuilla.

Kansainvälinen konsultointi- ja arviointiprosessi (ICA) koskee kehitysmaiden kaksivuotisraportteja, ja sen tavoitteena on lisätä päästövähennystavoitteiden ja niiden vaikutusten läpinäkyvyyttä. Se käsittää raportin teknisen arvioinnin (UNFCCC:n sivuilla julkaistava raportti) sekä session SBI:ssä, jossa maat pitävät esityksen raportista ja sen sisällöstä voi esittää kysymyksiä (facilitative sharing of views). Ensimmäinen ICA järjestetään ensimmäisten kaksivuotisraporttien toimittamisen jälkeen.

NAMA-rekisteri sisältää rekisterin kehitysmaiden päästövähennystoimista, joiden toteuttamiselle etsitään kansainvälistä tukea (rahoitus, teknologia) sekä sellaisista toimista, joita ei tueta kansainvälisesti. Se tulee olemaan sihteeristön ylläpitämä työkalu, jonka käyttö on vapaaehtoista. Kehitysmaat voivat ilmoittaa rekisteriin päästövähennystoimistaan ja teollisuusmaat saatavilla olevasta tuesta. Sihteeristö tulee kehittämään prototyypin rekisteristä SBI 36:een mennessä ja lopullisesti sen on tarkoitus valmistua COP 18:ta mennessä.

4.3. Metsäkatoa hillitsevä REDD+-mekanismi

REDD+-toimeenpanon rahoituksesta LCA-työryhmässä käydyt neuvottelut saatiin suurista vaikeuksista huolimatta, viime kädessä etenkin EU:n, Brasilian ja Kolumbian yhteistyöllä, eteenpäin katsovaan välipäätökseen. LCA-päätös ottaa huomioon SBSTA-suositukset. Työ jatkuu LCA-kokouksessa Bonnissa toukokuussa 2012.

Durbanin päätös todentaa, että täysimittainen REDD+-toimeenpano edellyttää rahoitusta julkisista, yksityisistä, monenkeskisistä ja kahdenvälisistä lähteistä. EU:n jo lähetteessään esittämän lähtökohdan mukaisesti markkinapohjaisia rahoitusmekanismeja voidaan kehittää COP:n hyväksyttäväksi käytännön kokemusten perusteella. Myös vaihtoehtoisia muita kuin

markkinapohjaisia lähestymistapoja, kuten esimerkiksi integroituja adaptaatio- ja mitigaatiovälineitä, jotka tehostavat hyvää hallintoa ja turvatoimenpiteiden (safeguards) toimeenpanoa (ja erityisesti alkuperäiskansojen oikeuksia ja luonnonmetsien monimuotoisuuden suojelua), voidaan kehittää. Erityisesti päätöksessä rohkaistaan sopimuksen rahoitusmekanismin operatiivisia yksiköitä rahoittamaan REDD+ toimeenpanoa sen kaikissa vaiheissa.

Osapuolet tulevat valmistelemaan lähetteet 5.3.2012 mennessä koskien olennaisesti koko REDD+ -toimeenpanoa, verifiointia ja (täysimääräistä) rahoitusta, koska läheteiden sisältöä koskeva päätös viittaa Cancúnin päätöksen kohtiin 1/COP.16 pp. 68–70 ja 72 eli

- metsäkadon aiheuttamat päästöt ja niiden vähentäminen
- turvatoimenpiteet (safeguards)
- toimenpiteiden kattavuus: metsäkatko, haaskaus, hiilivarantojen suojelu, metsien kestävä hoito ja käyttö, ja hiilivarantojen lisääminen
- metsien häviämisen ja haaskaamisen perussyöt (drivers), maankäyttö (oikeudet), hyvän hallintokäytännön edellytykset, sukupuolten tasa-arvokysymykset, ja safeguards, laajan osallistumisen turvaaminen, eritoten alkuperäiskansojen ja metsistä riippuvaisten yhteisöjen toimesta.

Asteittaisesta edistyksestä ja suhteellisen hyvästä neuvotteluilmapiiristä huolimatta sisällölliset ja poliittiset haasteet eivät ole suinkaan vähenemässä, vaan paineet ovat pikemminkin kasvamassa. Odotukset nopeasta konkreettisesta etenemisestä neuvotteluista käytäntöön ovat suuret, mutta tulee kestämään vuosia ja vaatimaan kovaa työtä, ennen kuin REDD+-tavoitteita voidaan saavuttaa kestävästi ja tuloksia arvioida ja mitata luotettavasti. On hyvä muistaa, että metsien häviämisen estämisestä ja kestävästä metsätaloudesta on käyty YK:n tasolla neuvotteluja valtioiden välillä ja toimijoiden kesken viimeiset 30 vuotta varsin intensiivisesti samoista haasteista, joita nyt UNFCCC-prosessissa käsitellään ilmastonmuutosperspektiivistä.

Jatkotyön vaiheet:

1. Mailta ja tarkkailijatahoilta lähetteet 5.3.2012 mennessä koskien tulosperustaisen toiminnan rahoituksen välineitä ja menettelytapoja.
2. Sihteeristö työstää yhteenvetoraportin läheteistä LCA:n käsiteltäväksi sen kokouksessa SBSTA 36 -istunnon yhteydessä.
3. Sihteeristö valmistelee teknisen raportin läheteiden pohjalta ao. työpajan käsiteltäväksi.
4. Järjestetään työpaja LCA/SBSTA 36 kokousten johtopäätösten pohjalta ennen COP18 osapuolikokousta.
5. LCA päättää esityksistään asiassa COP 18 osapuolikokoukselle 2012.

4.4. Sektorilähestymistavat

4.4.1. Kansainvälinen merenkulku ja lentoliikenne (bunkkerit)

Kontaktiryhmää fasilitoi Kenian George Wamukoya. Osapuolilla oli varsin eriäviä näkemyksiä mm. toimenpiteiden kohdistumisesta, ICAO:n ja IMO:n työn ohjeistamisesta, päästöjen vähennystoimien kunnianhimoista ja taloudellisista ohjauseinoista. Bunkkerikysymyksistä keskusteltiin paljon, mutta itse asiassa ei Durbanissa edetty. Ongelmana ovat eri YK-järjestöjen ristiriitaiset periaatteet eli UNFCCC:n yhteiset mutta eriytetyt vastuut (CBDR) ja IMO:n periaate laivojen tasapuolisesta kohtelusta (non-discrimination/equal treatment). EU:n tavoitteena on näiden periaatteiden yhteensovittaminen eli bunkkerimaksu kerättäisiin kaikilta

lippuun katsomatta, mutta ainoastaan kehitysmaat saisivat ilmastotoimiin rahoitusta. Kehitysmaiden ryhmä G77 vaati CBDR-periaatteen sisällyttämistä Durbanin LCA-päätöstekstin sektorilähestymistapojen chapeau-osioon, teollisuusmaat vastustivat vedoten IMO:n ja ICAO:n periaatteisiin. Lopulta päätettiin vain, että kansainvälisen lento- ja meriliikenteen päästöjen vähentämiseen tähtäävää työtä jatketaan.

4.4.2. Maatalous

Puheenjohtaja Etelä-Afrikka ja monet muut Afrikan maat pitivät maataloutta yhtenä osapuolikon kokouksen merkittävimmistä kysymyksistä, ja sektori oli vahvasti esillä sekä neuvotteluissa että oheistolaisuudessa. Maataloudessa neuvotteluja käytiin aikaisempien kokousten mukaisesti ns. kehyskysymyksestä. Monet kehitysmaat halusivat määrittää rajat käsiteltäville asioille ennen sisältöön siirtymistä.

Maatalouden teksti hyväksyttiin lopulta osana osapuolikon kokouksen hyväksymää LCA-tekstiä. Saavutus on hyvä useamman vuoden yrittämisen jälkeen. Teksti on kompromissi eri näkemysten välillä ja siinä ehdotetaan SBSTA:n harkittavaksi maatalouteen liittyviä kysymyksiä tarkoituksena hyväksyä päätös ensi vuoden COP 18 -kokouksessa Qatarissa. EU:n tavoitteeksi asettamaa työohjelmaa ei käynnistetty tällä päätöksellä. Joka tapauksessa maatalous siirretään LCA:n alta, jossa on pitkän aikaa keskusteltu siitä, missä viitekehyksessä maatalouteen liittyviä neuvotteluja käydään. SBSTA:n alla on mahdollisuus käsitellä tieteellisteknisiä kysymyksiä sektoriin liittyen ja siten edetä maatalouteen liittyvissä ilmasto- ja ruokaturvakysymyksissä. Sovitussa tekstissä ei ole mainintoja Intian, Kiinan, Argentiinan ja Brasilian vaatimista ohjaavista periaatteista, joihin kuuluvat mm. kauppakysymykset ja yhteiset mutta eriytetty vastuut (CBDR). Osapuolia pyydetään toimittamaan läheteitä maatalouteen, ilmastonmuutokseen ja ruokaturvaan liittyvistä näkökohdista sihteeristölle 5.3.2012 mennessä. EU tulee valmistelemaan oman läheteensä sihteeristölle.

4.5. Mekanismien hyödyntäminen

Mekanismien osalta EU:n keskeinen tavoite saavutettiin, sillä Durbanissa määriteltiin uusi markkinamekanismi osana AWG-LCA raidetta. Mekanismin tulee tuottaa todellisia, pysyviä, lisäisiä ja todennettavia nettopäästövähennyksiä ja noudattaa jo Cancúnissa sovittuja periaatteita (mm. kaksoislaskennan välttäminen). Huomioon tulee ottaa kehitysmaiden ja kehittyneiden maiden erilaiset olosuhteet. Mekanismi tulee olemaan projektimekanismia laajempi ja sen tulee tuottaa päästöjen nettovähennyksiä, mikä erottaa sen CDM:n kaltaisesta offset-mekanismista. Kehittyneet maat voivat osittain käyttää uutta mekanismia ilmastopöytäkirjan alla sovittujen tavoitteidensa saavuttamiseen, mutta tälle tullaan jatkotyössä asettamaan erillisiä ehtoja. Mekanismien sääntöjen kehittämiseen käynnistetään yksivuotinen työohjelma, jonka tarkoituksena on johtaa menettelytapojen ja sääntöjen osalta päätöksiin COP 18 -kokouksessa.

Työ käynnistyy läheteillä, jotka tulee toimittaa sihteeristölle maaliskuun alkuun mennessä. Toukokuun ilmastopöytäkirjan alaelinten istuntojen yhteydessä työtä jatketaan työpajojen kautta. Yhteisiä yksiköiden hyväksymisperiaatteita ei sen sijaan onnistuttu solmimaan. Uusien mekanismien perustamisen rinnalla päätettiin jatkaa myös muiden lähestymistapojen tarkastelua tavoitteena saada niistä päätös COP 18 -kokouksessa. Tämä on ollut erityisen tärkeää mm. Yhdysvalloille ja Japanille, jotka ovat halunneet tuoda omia jo käytössä olevia lähestymistapojaan mukaan mekanismeihin. ALBA-maat korostivat keskusteluissa entiseen tapaan muiden kuin markkinamekanismien merkitystä.

4.6. Vastetoimien taloudelliset ja sosiaaliset seuraukset

Tästä agendakohdasta oli Panaman kokouksesta vain fasilitaattori Crispin d' Auvergnen muistiinpano. Saudi-Arabia viittasi G77:n tukemana mahdollisuuteen, että muissakaan asioissa ei edetä, mikäli tekstiä ei saada pikaisesti. Ensimmäisen viikon loppuun mennessä valmistui aikaisemmin toimitettujen läheteiden ja EU:n uuden lähetteen pohjalta ”amalgamation of draft texts” (FCCC/AWGLCA/2011/CRP.37/Add.1).

Toisella viikolla osapuolet tarkastelivat yllämainittua tekstiehdotusta. Lopulta asiat kasattiin uuteen asiakirjaan (FCCC /AWGLCA/2011/CRP.397), jossa oli G77/Kiinan, teollisuusmaiden ja Singaporen kolme tekstivaihtoehtoa kaupasta. Asiakohdan käsittely oli hyvin pitkälti proseduraalista ja varsinaista substanssia ei käsitelty käytännössä kuin marginaalisesti.

COP teki asiassa 11.12. päätöksen (FCCC/CP/2011/L.7). Keskustelut vastatoimista käydään alaelinten alla. Päätös sisältää mm. työohjelman hyväksymisen ja foorumin perustamisen vastetoimien toimeenpanon vaikutusten selvittämiseksi. Foorumi perustettiin G77/Kiinan vaatimuksesta, mutta I liitteen maiden vaatimuksesta foorumi ei ole pysyvä, vaan sen työtä tarkastellaan kahden vuoden kuluttua. Foorumi kokoontuu alaelinten yhteisen agendakohdan alla. Mainintoja kaupasta tai IPR-säännöistä ei tullut teollisuusmaiden toivomuksen mukaisesti päätökseen.

4.7. Sopeutuminen ilmastonmuutoksen haitallisiin vaikutuksiin

LCA:n puolella sopeutumisen alla keskusteltiin Cancúnin päätöspaketin jälkeen vain sopeutumiskomiteasta. Neuvotteluja veti Kishan Kumarsingh (Trinidad ja Tobago). Komitean osalta vaikeimpia asioita olivat komitean suhde osapuolokokoukseen ja muihin sopimuksen alaisiin elimiin sekä komitean koko ja kokoonpano. Nämä kaikki asiat jäivät ministeritasolle (mukaan lukien osittain myös liitteenä olleet indikaatiiviset toimet komitean ensimmäiselle vuodelle). Oman mausteensa neuvotteluille toivat myös perinteiset Saudi-Arabian vastatoimiviittausvaatimukset sekä Georgian kirjausvaatimukset (siirtymätalousmaa) kokoonpanoon.

Lopputuloksena on EU:n näkökulmasta kohtuullinen. Komiteasta tulee osapuolokokoukselle sopeutumisasioista neuvoo-antava elin, joka raportoi osapuolokokoukselle vuosittain alaelinten kautta. Sitä kumpaa alaelintä käytetään, vai käytetäänkö molempia, ja minkä asiakohdan tai asiakohdan alla raportointi tapahtuu, ei päätöksessä tarkenneta. Tämä asia saattaa siten tuottaa jatkossa, ainakin alussa, pientä kahnausta. Komitean tulee tehdä ensi vuonna kolmivuotinen työsuunnitelma osapuolokokouksen hyväksyttäväksi ja aloittaa joidenkin liitteessä mainittujen toimintojen toimeenpano. Komitea voi luoda suhteita muihin sopimuksen alaisiin elimiin, instituutioihin ja työohjelmiin (ml. rahoitusmekanismi), mutta osapuolokokouksen kautta. Tällä muotoilulla saatiin estettyä komitean liian likeinen suhde sopimuksen rahoitusmekanismiin (esim. uutena teknisenä paneelina). Komiteasta tulee kuusitoistahenkisen elin, jonka kokoonpano vastaa Kiiton pöytäkirjan alaisen sopeutumisrahaston johtokunnan kokoonpanoa. Konsensusmenettely ja toimintavallan rajoitus ovat tekijöitä, jotka edesauttoivat teollisuusmaita hyväksymään kehitysmaiden kehityksen. Komitean ensimmäisen kokouksen tulisi olla mahdollisimman pian ensi vuonna. Sovittiin myös, että komitean toimintaa arvioidaan osapuolokokouksen 22. kokouksessa eli vuonna 2016.

4.8. Rahoituskysymykset

4.8.1. Vihreä ilmastorahasto

Durbanissa sovittiin vihreän ilmastorahaston rakenteesta ja hallinnollisesta järjestelystä (governing instrument) näitä asioita valmistelleen väliaikaisen komitean (transitional committee) esityksen mukaisesti. Vaikka useat maat olivat ilmaisseet tyytymättömyytensä väliaikaisen komitean esitykseen rahaston hallinnollisesta järjestelystä, komitean raporttia ei Durbanissa avattu. Rahaston johtokunta hallinnoi ja johtaa rahastoa, vastaa rahoituspäätöksistä ja vastaanottaa ohjeistusta (guidance) osapuolikokoukselta. Rahastossa on mitigaatio- ja adaptaatioikkunat sekä jonkinlainen väline (facility) yksityiselle sektorille. Johtokunta vastaa rahaston käytännön jatkovalmisteluista.

GEF:n (Global Environment Facility) ja UNFCCC:n tulee yhdessä koota rahastolle väliaikainen sihteeristö. Osapuolia pyydetään nimeämään johtokunnan jäsenet maaliskuun 2012 loppuun mennessä ja johtokunnan ensimmäinen kokous pidetään Sveitsissä huhtikuun 2012 loppuun mennessä. Johtokunnan toinen kokous pidetään Etelä-Koreassa, joka myös ilmoitti rahoittavansa rahaston toiminnan käynnistämistä. Durbanissa Saksa (EUR 40 milj.), Tanska (DKK 100 milj.), Hollanti, Ruotsi ja Italia ilmoittivat tukevansa rahastoa; Saksa ja Meksiko tarjoutuivat rahaston isäntämaaksi.

Rahaston johtokunnassa on 12 jäsentä kehitysmaista ja 12 teollisuusmaista. Rahastolla on riippumaton sihteeristö. Rahaston väliaikainen hoitaja (=trustee) on Maailmanpankki. Johtokunta vastaa rahaston käytännön jatkovalmisteluista. Johtokunnalla on edessään vielä runsaasti työtä ennen kuin rahasto voi aloittaa varsinaisen rahoitustoimintansa.

Rahaa tarvitaan sekä rahaston hallinnon että varsinaisen rahoitustoiminnan käynnistämiseksi. Durbanin päätöstekstissä ei sanota mitään rahoituslähteistä, myös itse rahoitusprosessi jäi auki. Kokouksen aikana oli tekstiin nostettu mm. maininta kansainvälisen meriliikenteen verotuksesta/bunkkerimaksusta; näiden sisällyttämisestä päätöstekstiin ei kuitenkaan saavutettu yksimielisyyttä.

4.8.2. Pysyvä komitea (standing committee)

Durbanissa edistyttiin pysyvään komiteaan liittyvissä kysymyksissä: komitea tarkastelee ilmastorahoitusta ja laatii siihen liittyvää ohjeistusta osapuolikokoukselle. Pysyvän komitean tulisi mm. arvioida säännöllisesti kokonaisilmastorahoitusta ja toimia koordinaatio- ja keskustelufoorumina. Pysyvän komitean luonne täsmentyneen sen työohjelman myötä; työohjelman laatimisesta päätettiin Durbanissa. G77/Kiina pitää pysyvää komiteaa rahoitusta ohjaavana poliittisena elimenä, kun taas EU ja muut I liitteen maat pitävät sitä avustavana ja neuvoantavana asiantuntijaelimenä. Mm. komitean suhde nykyisin rahoitusmekanismin ohjeistuksesta valmistelemaan SBI:hin jäi vielä epäselväksi.

4.8.3. Pitkän aikavälin rahoitus (long term finance)

Pitkän aikavälin rahoituksessa keskeisinä kysymyksinä ovat rahoituksen jatkuvuus ja rahoitustuen kasvattaminen sataan miljardiin dollariin vuoteen 2020 mennessä. Durbanissa sovittiin rahoituslähteisiin keskittyvästä työohjelmasta, johon sisältyy myös työpajoja. Tällaisen

rahoituslähteisiin ja rahoituksen kasvusuunnitelmaan liittyvän vuoropuhelun tavoitteena on lähentää osapuolten näkemyksiä ja auttaa myös ymmärtämään muiden osapuolten näkemyksiä.

4.9. Teknologiakysymykset

Durbanissa saatiin päätökseen kymmenen vuotta käyty keskustelu, jossa vihdoinkin konkreettisesti perustettiin teknologiakeskus avustamaan kehitysmaita. Suurin keskustelu käytiin keskuksen itsenäisyydestä suhteessa ilmastopimuksen elimiin. Kehitysmaat halusivat keskuksen olevan suoraan ilmastopimuksen teknologiajohtokunnan alainen, teollisuusmaat itsenäinen ja rinnakkainen johtokunnan suhteen, ja vain raportointisuhteessa sopimukseen. Kompromissina keskukselle perustettiin erillinen neuvoa-antava johtoryhmä (Advisory Board), jonka kokoonpanosta ei vielä ole päästy yksimielisyyteen.

Tarjouskilpailu isäntäorganisaatiosta käynnistyy jo tammikuussa, ja lopullinen valinta tehdään joulukuun 2012 osapuolikokouksessa Qatarissa. Keskuksen toiminta lähtee siis käyntiin vuoden 2013 alussa. Keskus ottaa vastaan ja käsittelee ilmastoteknologia-aiheisia kysymyksiä ja pyyntöjä kehitysmailta. Kysymykset ohjataan maiden ilmastoviranomaisten kautta. Keskus käyttää vastauksiin ja neuvontaan sekä omia asiantuntijoitaan että sopimusten kautta hankittavaa asiantuntija-apua kaikilta ilmastoteknologian aloilta. Erityisen tärkeä resurssi tulee olemaan temaattisten ja alueellisten teknologiaverkostojen käyttö. Keskus pyrkii käyttämään ensisijaisesti jo olemassa olevia verkostoja ja ryhmiä, mutta on valmis myös perustamaan ja tukemaan uusia teknologiaverkostoja tarpeen mukaan. Teknologiakeskus antaa tarvittaessa opastusta ja koulutusta ilmastoteknologiaan liittyvissä kysymyksissä, mutta ei sinänsä valmistelee kehitysmaiden ilmastohankkeita, eikä toimi näiden rahoittajana. Teknologiakeskuksessa tulee alussa toimimaan todennäköisesti muutamia kymmeniä asiantuntijoita ja kapasiteetti tulee tukemaan alueellista toimintaa.

Durbanin osapuolikokous edellytti, että GEF varautuisi tukemaan perustettavaa teknologiakeskusta. Myös tulevalta isäntäorganisaatiolta odotetaan omaa panosta keskuksen toimintaan, ja muukin tuki on tervetullutta.

4.10. Kehitysmaiden toimintavalmiuksien vahvistaminen

LCA-raiteella päätettiin perustaa kerran vuodessa kokoontuva kesän SBI-istunnon aikana pidettävä keskustelufoorumi (Durban Forum of In-depth Discussion), jossa käsitellään nykyistä käytäntöä paljon syvällisemmin kehitysmaiden toimintavalmiuksien vahvistamisen tilaa. Foorumiin kutsutaan mukaan myös sopimuksen ulkopuolisia toimintavalmiuksien kehittämistyötä tekeviä tahoja. Päätöksissä nostettiin esiin ensi kertaa ilmastopimuksen puitteissa myös nuorten ja vammaisten rooli ja tarpeet.

4.11. Tavoitetarkastelu (review)

Ensimmäinen tavoitetarkastelu pitkän aikavälin globaalien tavoitteiden riittävydestä päätettiin aloittaa vuonna 2013 ja päättyä vuonna 2015. Osapuolet jatkavat vielä työtä tarkastelun yksityiskohtien määrittämisessä. Tarkoitus on, että tarkastelua ohjaavat ainakin paras tiedossa oleva tieteellinen tieto, yhteiset mutta eriytyvät vastuut, oikeudenmukaisuus (equity) ja osapuolien lähteet.

4.12. Uuden ilmastopimuksen oikeudellinen muoto

Tulevan ilmastoinstrumentin oikeudellista muotoa käsiteltiin AWG-LCA:n 5. asiakohdan alla fasilitaattori Maria del Socorro Flores Liera (Meksiko) johdolla useaan otteeseen ensimmäisen viikon aikana ja toisen viikon alussa. Fasilitaattori Flores oli listannut elementtejä Panamassa lokakuussa pidetyssä kokouksessa esiintuoduista asioista ja toivoi keskustelua kuinka edetä asiassa. Elementit olivat: sopimuksen toimeenpanon vahvistaminen (enhanced implementation), kunnianhimo rajoittaa lämpeneminen 2 C asteeseen, monenvälisyys, sääntöperusteisuus, varmuus/luottamus, laaja osallistuminen, tasapuolisuus, ympäristöllinen integriteetti, joustavuus sopimuksen puitteissa, sekä fasilitatiivinen/ei-rankaisullinen. Useat delegaatiot kommentoivat eri elementtejä ja kannattivat monia niistä. Erityisesti aikakehys ja kiireellisyys haluttiin kuitenkin lisätä listalle. USA sen sijaan viittasi erityisesti vasta vuoteen 2020 ja totesi, ettei LCA kenties olisi oikea foorumi edes käsitellä asiaa. Maat toistivat jonkin verran jo aiempia kantojaan. EU, Grenada (AOSIS), Gambia sekä Trinidad ja Tobago erityisesti esittivät keskenään samansuuntaisia puheenvuoroja. Asian LCA:n puolen käsittely linkitettiin myös KP:n puolella käsiteltävään asiaan. AOSIS pöytäsi heti ensimmäisellä viikolla mandaattiehtotuksen käynnistää varsinaiset neuvottelut.

Epävirallisia konsultaatioita jatkettiin toisen viikon alkuun asti. Niissä ei pyritty löytämään yhteisymmärrystä yhdestä vaihtoehdosta, vaan keskityttiin luettelemaan mahdollisia vaihtoehtoja erilaisista oikeudellisista muodoista. Syynä tähän oli se, että asia liittyi kokonaisneuvottelupakettiin, erityisesti Kioton pöytäkirjan toiseen sitoumuskauteen. Lisäksi LCA:n mandaatti asiassa oli Balin mandaatin takia rajoitettu. Asiallisesti oikea foorumi olisi LCA:n sijasta ollut COP, mutta asia ei muodollisesti ollut vireillä sen alaisuudessa. Näissä olosuhteissa fasilitaattori Flores laati 6.12. non-paper -asiakirjan, johon oli sisällytetty neljä vaihtoehtoa keskusteltavaksi korkean tason osuuden yhteydessä. Vaihtoehdot olivat: a) pöytäkirja, b) AWG-LCA:n työn loppuun saattaminen, c) mandaatti AWG-LCA:lle jatkaa oikeudellisten vaihtoehtojen selvittämistä ja d) ei lainkaan päätöstä. AWG LCA siirsi asian 7.12. pidetyssä kokouksessa ministereiden käsiteltäväksi.

Korkean tason osuudessa oikeudellisia vaihtoehtoja käsiteltiin ensin ns. Indaba-konsultaatioissa, jonka jälkeen puheenjohtaja Nkoana-Mashabane jakoi 11.12. pidetyssä viimeisessä täysistunnossa oman ehdotuksensa asiassa (FCCC/AWGLCA/2011/L.10).

Asian käsittelyä vaikeutti se, että kokonaisratkaisu koostui sekä ilmastopimuksen että Kioton pöytäkirjan alaisista päätöksistä. Muodollisesti päätökset piti tehdä erikseen, mutta käytännössä ne liittyivät toisiinsa. Konsultoituaan asiasta epävirallisesti Etelä-Afrikka vei koko asian ensin keskusteltavaksi yhteiseen ilmastopimuksen ja Kioton pöytäkirjan epäviralliseen kokoukseen. Ajatuksena oli se, että asiat sovittiin ensin pakettina, jonka jälkeen sen osat hyväksytään muodollisesti erikseen.

Epävirallisessa COP ja COP/MOP -istunnossa puheenjohtaja Nkoana-Mashabane esitteli kokonaisratkaisuehdotuksen. Oikeudellista muotoa koskeva ehdotus sisälsi kolme vaihtoehtoa (FCCC/AWGLCA/2011/L.10): "protocol, another legal instrument or an agreed outcome". EU ilmoitti ensimmäisenä, ettei se voi hyväksyä mandaattia liian heikkona. Intia puolestaan piti voimakkaan puheenvuoron, jossa se puolusti puheenjohtajan ehdotusta. Lopulta Intia ja EU kuitenkin suostuivat konsultoituaan asiasta. Konsultoinnit käytiin saman tien täysistunnossa. EU ja Intia pääsivät lopulta yhteisymmärrykseen siitä, että kolmannen vaihtoehdon loppuun

lisätään sanat "with legal force". Tämän jälkeen koko täysistunto hyväksyi EU:n ja Intian muotoileman tekstin.

5. KIOTON PÖYTÄKIRJAAN KUULUVIEN KEHITTYNEIDEN MAIDEN TULEVIA VELVOITTEITA TARKASTELEVAN AD-HOC -TYÖRYHMÄN (AWG-KP) 16. ISTUNTO

5.1. Kioton pöytäkirjan päästövähennykset

Päästövähennystoimia käsitelleen alaryhmän fasilitaattoreina toimivat Grenadan Leon Charles sekä EU-komission Jürgen Lefevere. Käytännössä keskityttiin päästöjen määrällisiin vähennystavoitteisiin ja niiden laskentamenetelmiin sekä AAU-yksiköiden siirtämistä koskeviin sääntöihin. Jo keskustelun alkuvaiheessa todettiin, että Kioton pöytäkirjan toisen velvoitekauden pituudesta voitaneen sopia vasta, kun muista kysymyksistä on päästy yhteisymmärrykseen.

EU painotti, ettei Kioton pöytäkirja yksin tuo tuloksia globaalien ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta ja pöytäkirjaan sitoutuneiden maiden määrä hupenee edelleen. Australia, Sveitsi ja Uusi-Seelanti korostivat, että Kioton toinen velvoitekausi, sen pituus sekä sitovat päästövähennysluvat on nähtävä osana laajempaa sopimuskokonaisuutta ja sen aikatauluja. EU ja muut I liitteen maat tähdensivät myös, ettei varsinaisista päästövähennysluvuista (QELRO:t) voida päättää ennen kuin niiden laskentamenetelmistä on sovittu. G77/Kiina ja varsinkin AOSIS- ja vähiten kehittyneiden maiden LDC-ryhmä vaativat kuitenkin ratifioitavaa sopimusta I liitteen maiden päästövähennysluvuista jo Durbanissa, jotta voidaan välttää vuoden 2012 jälkeen syntyvä oikeudellinen tyhjiö. Ne eivät pitäneet sopimuksen väliaikaista toimeenpanoa ongelmallisena päinvastoin kuin mm. sateenvarjoryhmän maat.

Vaikka G77/Kiina oli yhtenäinen Kioton pöytäkirjan toista velvoitekautta koskevissa vaatimuksissaan, muutamat maista esiintyivät sovittelevammin kuin toiset. Mm. Brasilia osoitti ymmärrystä sateenvarjomaiden ja EU:n näkemykselle siinä, ettei vertailtavista päästövähennysluvuista (QELRO:t) voida päättää ennen kuin laskentamenetelmistä on sovittu. Se ehdotti yleistavoitteena, että I liitteen maiden tulisi yhteisesti vähentää päästöjään 25–40 % vuoteen 2020 mennessä vuoden 1990 tasosta. Kiina edellytti selkeästi, että päätökset Kioton pöytäkirjan toisesta velvoitekaudesta ja ratifioitavista muutoksista ovat välttämättömiä, jottei oikeudellista tyhjiötä syntyisi vuoden 2012 jälkeen. Sen mielestä päätökset olisi mahdollista tehdä jo Durbanissa, jos poliittista tahtoa on. Meksiko ja Etelä-Afrikka olivat osaltaan sovittelevia ja kiirehtivät toiminnallisia päätöksiä Durbanissa, jottei Kioton pöytäkirjan jatko ajautuisi umpikujaan.

Lisäksi Japani, Kanada ja Venäjä nostivat esille Kioton pöytäkirjan nykyisen B-liitteen ja korostivat, etteivät ne voisi Durbanissa tehtävässä päätöksessä esiintyä samalla viivalla niiden kanssa, jotka mahdollisesti haluavat liittyä Kioton pöytäkirjan toiseen velvoitekauteen. Durbanin päätöksen taulukossa maat on siksi esitetty erillisessä otsakkeessa ja maininnalla, milloin ne ovat ilmoittaneet, etteivät ne aio osallistua Kioton pöytäkirjan toiseen velvoitekauteen. Kiina alun perin vastusti tätä, mutta ilmaisi myöntävänsä, jos tältä pohjalta olisi saatavissa aikaan yhteisymmärrys toisesta velvoitekaudesta.

Päästövähennyslukujen laskentamenetelmistä sopiminen osoittautui kokouksen kestäessä vaikeaksi ja työryhmän keskustelujen loppuvaiheissa alkoikin olla selvää, ettei niistä ja sen vuoksi päästövähennysluvuistakaan (QELRO:t) kyetä vielä Durbanissa sopimaan. Puheenjohtaja teki keskustelujen ja omien konsultaatioidensa tuloksena päätösehdotuksen (CMP7), jonka keskeisiä toteamuksia on, että I liitteen maiden yhteisiä päästöjä tulisi pyrkiä vähentämään 25–40 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä. Varsinaisessa päätöksessä todetaan, että Kioton pöytäkirjan toinen velvoitekausi alkaa 1.1.2013 ja että se on 5 tai 8 vuoden mittainen. Samalla pyydetään päätöksen liitteessä mainittuja I liitteen maita toimittamaan informaationsa toisen velvoitekauden päästövähennysluvustaan 1.5.2012 mennessä. AWG-KP -työryhmää pyydetään jatkamaan työtään tältä pohjalta ja toimittamaan tulokset 8. osapuolikokoukselle Qatarissa 2012 niin, että osapuolikokouksessa voitaisiin hyväksyä asianmukaiset muutokset Kioton pöytäkirjan B-liitteeseen. Lisäksi pyydetään AWG-KP -työryhmää jatkamaan työtään, jotta sen mandaatti saataisiin päätökseen Qatarin osapuolikokouksessa.

5.2. AAU-yksiköiden ylijäämä

AAU-yksiköiden ylijäämän käytöstä käytiin polveilevaa keskustelua, jossa G77/Kiina ja erityisesti AOSIS olivat huolissaan siitä, että holtiton "kuuman ilman" siirtäminen seuraavalla kaudelle syö päästövähennystoimien merkitystä. Uusi-Seelanti puolestaan peräänkuulutti ratkaisua, jossa maiden on mahdollista hyötyä päästövähennystavoitteidensa todellisesta ylittämisestä ja huomautti, että asia oli sille keskeinen maan harkitessa liittymistä Kioton pöytäkirjan mahdolliseen toiseen velvoitekauteen. EU korosti ylijäämätarkaisun vaikutusta päästötavoitteisiin (ympäristöintegriteetti), kannustavuutta todellisiin päästövähennystoimiin ja osapuolten tasapuolisen kohtelun merkitystä.

Myös ylijäämistä saatujen hyötyjen käytöstä keskusteltiin ja G77/Kiina katsoi, että hyödyistä saatuja varoja tulisi käyttää kehitysmaiden toimien tukemiseen. Varsinkin Australia ja Uusi-Seelanti korostivat, ettei mahdollisista ylijäämistä saatuja hyötyjä voi korvamerkitä mihinkään tarkoitukseen.

Brasilia toimi AAU-kysymyksessäkin aktiivisesti sovittelijana ja esitteli omaa ehdotustaan, jossa ylijäämän käyttöä seuraavalla velvoitekaudella rajoitettaisiin prosentiosuuksin. Norja ja Uusi-Seelanti sen sijaan korostivat, että rajoituksia ei pitäisi asettaa niin, että se rankaisee pieniä maita ja niiden jo tekemiä päästövähennysponnistuksia; sen sijaan maakohtainen katto voisi olla harkinnan arvoinen, jottei hiilimarkkinoille valuisi "kuumaa ilmaa" suuressa määrin.

Keskustelut päättyivät kuitenkin ilman tulosta ja keskusteluja AAU-ylijäämän siirtämisestä ja mahdollisten hyötyjen käytöstä joudutaan vielä jatkamaan. Päätöksessä CMP 7 pyydetäänkin AWG-KP -ryhmää jatkamaan työtään niin, että se voi antaa AAU-ylijäämää koskevia suosituksia seuraavalle osapuolikokoukselle Qatarissa 2012.

Ylijäämäkysymyksestä keskusteltiin paljon EU:n sisällä ja EU pyrki saamaan aikaan oman vaihtoehdonsa neuvotteluihin. Työ jäi kuitenkin ajan puutteen vuoksi vielä kesken.

5.3. Kaasut, sektorit, menetelmät

Asiakohdasta on neuvoteltu pitkään ja päätös oli tärkeä. Toisella velvoitekaudella tullaan käyttämään IPCC:n vuoden 2006 menetelmäohjeita päästöjen ja nielujen raportointiin. AWG-

KP myös esittää NF₃:n (typpitrifluoridi) sisällyttämisestä Kioton pöytäkirjan A-liitteen kaasujen joukkoon. Päästöjen raportoinnissa tullaan käyttämään viimeisimpiä IPCC:n 4. arviointiraportin mukaisia lämmityspotentiaaleja (GWP). SBSTA:a pyydetään aloittamaan työ, jossa arvioidaan muiden yksiköiden kuin nykyisten GWP-kertoimien (alternative common metrics) käytön vaikutuksia kasvihuonekaasupäästöihin (pohjautuen mm. IPCC:n työhön) ja raportoimaan tuloksista COP:lle.

6. SOPIMUKSEN JA PÖYTÄKIRJAN ALAELINTEN (SBSTA / SBI) 35. ISTUNNOT

6.1. Nairobin työohjelma ilmastonmuutoksen vaikutuksista, haavoittuvuudesta ja sopeutumisesta

Asiakohdan epävirallisia konsultaatioita vetivät Marianne Karlsen (Norja) ja Kishan Kumarsingh (Trinidad ja Tobago). Lisäksi pidettiin SBI:n ja SBSTA:n yhteinen työpaja. Koska aikaa oli niin vähän keskusteluun työohjelman jatkoon pituudesta ja tarkemmista toimista, asiakohdasta tehtiin osapuolikokouksen päätös, jossa SBSTA:a ohjitaan harkitsemaan uudelleen 38. istunnossaan työohjelman työalueita tehdäkseen suositukset COP19:ssa. Lisäksi sihteeristö valtuutettiin järjestämään kaksi työpajaa vedestä ja sopeutumisesta sekä ekosysteemi-perustaisista sopeutumistoimista yhteistyössä kumppaniorganisaatioiden kanssa huomioiden myös sukupuolinäkökulman, sekä tekemään yhteenveto sopeutumissuunnitteluun liittyvistä tapaustutkimuksista SBSTA:n 37. istuntoon. Lisäksi ohjitaan SBSTA:a harkitsemaan 39. istunnossaan mitä mahdollisia tietoja ja ohjeita tulisi lähettää edelleen muiden sopimuksen alaisten instituutioiden harkittavaksi.

6.2. Metsäkatoa hillitsevä REDD+-mekanismi

Cancúnin päätösten mukaisesti kehitysmaat laativat kansalliset strategiat ja/tai toimintaohjelmat metsäkadon ja metsien haaskauksen aiheuttamien päästöjen vähentämiseksi, metsien hiilivarantojen suojelemiseksi ja niiden lisäämiseksi, ja metsien kestävä hoidon ja käytön edistämiseksi. REDD+-toimeenpanon tuloksellisuuden ja kestävyuden takaamiseksi asetetaan vertailutaso (reference level), jota vasten mitataan tehtyjen toimien vaikuttavuus ja tehokkuus. Tämän mahdollistamiseksi tarvitaan puolestaan luotettava arviointi-, mittaus- ja raportointijärjestelmä (MRV). Sosiaalisten, ympäristöllisten ja taloudellisten ehdollisuuksien täyttämisen tarpeen takia kehitysmaat tulevat myös raportoimaan siitä, kuinka nämä safeguards-kysymykset on otettu huomioon.

SBSTA käsitteli ja päätti jatkotyöstä sekä safeguards- asiassa että reference level -asioiden osalta. Durbanin SBSTA ei käsitellyt MRV-asioita. Tästä ja muista syistä johtuen SBSTA 36 tukee arvioimaan Cancúnissa päätetyn työohjelmansa toteuttamista seuraavassa kokouksessaan Bonnissa toukokuussa 2012.

Turvatoimenpiteet

SBSTA päätti ohjeistuksesta, kuinka kehitysmaat tulevat systemaattisesti raportoimaan Cancúnissa sovittujen ympäristöllisten, sosiaalisten ja taloudellisten turvatoimenpiteiden (safeguards) (Dec. 1/CP.16 Appendix I) soveltamisesta. Sen lisäksi, että laaja-alaisten safeguards- toimien pitää olla tieteellisesti kritiikin kestäviä ja käytäntöön soveltuvia, niiden

soveltamista koskevan tiedon tulee muun muassa olla soveltamisen kohteena olevien toimijatahojen avoimesti saatavilla valtakunnallisella tasolla. Yhteenvetoraportit soveltamisesta tullaan liittämään kansallisiin raportteihin (tai COP:n päättämällä kommunikaatitavalla). SBSTA 36 tulee tekemään suosituksen COP 18:lle raportoinnin aloittamisen ajankohdasta ja jaksottamisesta.

Vertailutaso

SBSTA päätti ohjeistuksesta, jonka perusteella kehitysmaat työstävät metsiä koskevien hiilipäästöjen ja/tai nielujen arviointia ja mittausta koskevat vertailutasot valtakunnallisella tasolla; väliaikaisena asteittaisena vaiheena voi olla myös alueellinen menettely. Suositus sisältää vertailutason asettamista koskevan metodologisen ohjeistuksen.

Vertailutason valmistelu ja soveltaminen, kuten koko REDD+-toimeenpano, on kehitysmailla vapaaehtoista. Vertailuperusteiden ja -tasojen asettaminen, kuten myös valtakunnallisen luotettavan seuranta- ja tietotuotantosysteemin olemassaolo, ovat kuitenkin välttämättömiä edellytyksiä teknisen ja rahoituksellisen tuen saamiselle sekä koko REDD+-toiminnan kokonaistavoitteiden ja päästövähennysten saavuttamiselle kestäväällä tavalla ja pitkällä aikavälillä. Kun kehitysmaa päättää lähettää sen REDD+ reference level -tiedot virallisella läheteellä, tiedot tullaan asettamaan julkisesti UNFCCC:n REDD web -tietokantaan, ja esitetyt vertailutasot ja niiden työstämisessä sovellettu metodologia tullaan arvioimaan teknisesti riippumattoman arvioitsijakäytännön mukaisesti. SBSTA 36 tulee päättämään tätä arviointikäytäntöä koskevasta ohjeistuksesta 2012.

6.3. Vastetoimet

Vastetoimia käsiteltiin molempien alaelinten yhteisessä forumissa, jonka puheenjohtajina olivat SBSTA:n ja SBI:n puheenjohtajat. Lisäksi järjestettiin erityistapahtumana yhteisfoorumi, jossa oli esitykset G77/Kiinalta, USA:lta, EU:lta, Saudi-Aralialta ja Venezuelalta sekä IEA:lta, OECD:ltä, GEF:iltä, UNEP:ilta ja GLOS:ilta. Yhteisfoorumi sujui hyvässä hengessä, sen sijaan perustetun kontaktiryhmän, fasilitaattoreina José Romero (Sveitsi) ja Crispin d' Auvergne (St. Lucia), kokouksissa juututtiin kysymykseen työohjelmasta ja foorumin perustamisesta. SBSTA:n ja SBI:n päätösesitunnossa 3.12. todettiin, että keskustelu tästä kysymyksestä ei ollut johtanut yhteisymmärrykseen, ja asia vietiin COP-puheenjohtajalle.

Näkökannat poikkesivat mm. AWG-LCA:n ja alaelinten mandaateista sekä kauppakysymysten roolista ja mukaan ottamisesta. EU katsoi, että keskusteluja vastetoimista tuli virtaviivaistaa ja käsitellä taloudellisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten lisäksi ilmastopolitiikan mukanaan tuomia mahdollisuuksia ja hyötyjä. G77/Kiina ilmaisi pettymyksensä vastetoimia koskevan yhteisymmärryksen ja päätösluonnoksen puuttumisen johdosta.

6.4. Teollisuusmaiden kasvihuonekaasupäästöjen raportointiohjeet ja -taulukot ilmastopöytäkirjalle vuodesta 2015 eteenpäin

Raportoinnissa tullaan jatkossa käyttämään 2006 IPCC -menetelmäohjeita, raportointitavassa on kuitenkin joitakin poikkeuksia IPCC-ohjeisiin, mm. maataloussektori ja maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous -sektori säilyvät erillisinä sektoreina myös jatkossa. Raportointitaulukoiden (CRF) osalta neuvottelut etenivät hyvin ja ne saatiin lähes valmiiksi

ensimmäisellä viikolla. Neuvottelut varsinaisista raportointiohjeista veivät paljon aikaa. Osapuolilla oli erimielisyyksiä koskien kansallista kasvihuonekaasuinventaariorjestelmää, uusien F-kaasujen sisällyttämistä, vähämerkityksellisten päästöjen käsittelyä, urean päästöjen allokointia, lämmityspotentiaaleja (global warming potentials), luonnontuhojen käsittelyä maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous (LULUCF) -sektorilla sekä vastetoimien raportointia inventaarioraportissa. Erimielisyydet saatiin lopulta ratkaistua ja ohjeet tulevat osapuolille vapaaehtoiseen koekäyttöön lokakuun 2012 – toukokuun 2013 välisenä aikana. Sihteeristö kehittää uuden raportointityökalun (CRF Reporter), jota varten osapuolilta pyydetään rahoitustukea. Koekäytön tuloksista on pyydetty lähetteitä ja niiden pohjalta jatketaan SBSTA:n 38. istunnossa raportointitaulukoiden ja ohjeiden muokkausta. Lopullinen päätös ohjeiden käyttönotosta tehdään COP 19:ssä.

6.5. Hiilen talteenotto ja varastointi (CCS) CDM-mekanismin yhteydessä

CCS-CDM -asiakohta oli hyvin hankala ja johti pitkiin keskusteluihin, joiden keskiössä olivat vastuukysymykset, määritelmät ja monitorointivelvollisuudet kreditointiperiodin jälkeen. Osapuolten näkemykset olivat varsin periaatteellisia ja kaukana toisistaan. Brasilian kannat olivat varsin tiukkoja vastuukysymyksissä ja toisaalta öljyntuottajat korostivat asian etenemisen tärkeyttä. Asiakohtaa ei saatu ratkaistua ensimmäisellä viikolla ja käsittely jatkui toisen viikon lopulle. Viimeisenä ratkaistiin vahinkojen varalle asetettavan reservin suuruus ja kysymys hankkeen isäntämaan vs. yksiköiden ostajan vastuu kreditointikauden jälkeen. Tehty päätös pakottaa hankekehittäjän laittamaan 5 % tuotetuista CER-yksiköistä reserviin, kunnes 20 vuotta kreditointijakson jälkeen voidaan osoittaa, ettei varastosta ole vuotanut hiilidioksidia ilmakehään.

6.6. Teollisuusmaiden kansalliset tiedonannot (maaraportit)

Asiakohdassa 3 a SBI sai tiedoksi ilmastopimuksen sihteeristön laatiman 5. maaraporttien tarkastusten yhteenvetoraportin. Asiakohdissa 3 b ja c käsiteltiin sihteeristön maaraporteista laatimia synteesiraportteja sekä Kioton pöytäkirjan osapuolten raportoimista lisätoimista tehtyä yhteenvetoraporttia. Asiakohta 3 d käsittelee maaraporttien toimittamisaikatauluja. Sihteeristön yhteenveto raportit osoittavat, että teollisuusmaiden raportointi on parantunut sekä sisällön että aikataulujen suhteen. Jotkut teollisuusmaat ovat toimittaneet maaraportit myöhässä, mikä ei ole miellyttänyt kehitysmaita. Eriäviä näkemyksiä on myös mm. teollisuusmaiden raporttien sisällöstä sekä raportoinnin kattavuudesta. Jotkut kehitysmaat halusivat teollisuusmaiden laativan maaraportit useammin (laadittu noin neljän vuoden välein). Asiakohdassa ei syntynyt sopua ja käsittely jatkuu SBI:n seuraavassa istunnossa. Asiakohdassa 3 e SBI sai tiedoksi sihteeristön laatiman yhteenvetoraportin teollisuusmaiden kasvihuonekaasupäästöistä vuosina 1990–2009 ja asiakohdassa 3f Kioton velvoitteiden toteutumista käsittelevän raportin (annual compilation and accounting report). Raportin mukaan Kioton pöytäkirjan ratifioineiden maiden kokonaispäästöt olivat vuonna 2009 22,4 prosenttia alle pöytäkirjan perusvuoden päästöjä. Edellisvuodesta päästöt olivat laskeneet 6,3 prosenttia.

6.7. Rahoituskysymykset

SBI:n rahoitusneuvottelut käytiin agendakohta 5:n (rahoitusmekanismi) alla, jossa oli kolme alakohtaa:

a) Maailman ympäristörahasen (GEF) raportti ja sille annettava ohjeistus,

b) vähiten kehittyneiden maiden rahasto (LDCF,) muut kuin kansallisia sopeutumishojelmia (NAPAs) koskevat asiat, ja

c) muut asiat, jotka tällä kertaa koskivat kehitysmaiden systemaattista observointia koskevaa rahoitustukea.

Kohdassa 5a neuvoteltava päätösesitys toimii samalla koosteena (omnibus decision) SBI:n muissa agendakohdissa tai LCA:n puolella neuvoteltavista rahoituskysymyksistä, jotka sisältävät suoraa ohjeistusta GEF:lle.

Agendan pirstaleisuudesta johtuen neuvottelut venyivät nytkin tuntuvasti annetun takarajan ylitse, mutta ne saatiin kuitenkin valmiiksi ja neuvottelutulos hyväksyttiin SBI:n täysistunnossa myöhään lauantai-iltana. Neuvottelutulos vastaa varsin hyvin EU:n ja Suomen asettamia neuvottelutavoitteita.

Kohdassa 5a tunnustettiin GEF:n raportin käsittelyn pohjalta EU:n tavoitteiden mukaisesti GEF:n raportointikauden aikana saavutettuja tuloksia annettujen COP-ohjeiden toteutuksessa, vahvistettiin GEF:n asema rahoitusmekanismin yhtenä operatiivisena yksikkönä (uudesta rahastosta tulossa toinen) ja annettiin lisäohjeita lähiajan painopisteistä. Muista agendakohdista tuotua ohjintaa edustaa I liitteen ulkopuolisten maiden kansallisten tiedonantojen rahoitustukea koskeva ohjinta, jossa jatketaan tähänastista käytäntöä, sekä kehitysmaiden teknologiatarpeiden tuen jatkamista koskeva ohje.

Kohdan 5b ohjinnassa keskityttiin (EU:n tavoitteiden mukaisesti) korostamaan eri tavoin GEF:n ja sen erityisrahaston LDCF:n käytäntöjen ja ohjeistojen kehittämiseen, jotta projektisykliä voitaisiin edelleen virtaviivaistaa.

Kohdan 5c johtopäätöksissä noteerattiin GEF:n selvitys siitä, että GEF ei voi päärahastonsa kautta tukea systemaattisia havainnoiteja, koska sen toiminta tähtää maailmanlaajuisten ympäristöhyötyjen tukeen, mutta on tehnyt sitä erityisrahastojensa LDCF:n ja SCCF:n (Ilmastonmuutoksen erityisrahasto) kautta. Hyväksyttiin myös suositus tämän toimintalinjan jatkamisesta ja vahvistamisesta. Todettiin myös, että näiden hankkeiden tuki tapahtuu pääsääntöisesti muiden moni- ja kahdenvälisen rahoituskanavien kautta.

Sopeutumisrahaston vuosiraportista ja arvioinnista hyväksyttiin kaksi päätöstä. Arviointia koskeva päätös oli proseduraalinen ja sen käsittelyyn otettiin vuoden lisäaika.

6.8. Ilmastopimuksen artiklojen 4.8 ja 4.9 toimeenpano

6.8.1. Edistyminen päätöksen 1/CP.10 toimeenpanossa (ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja vastatoimet)

Asiakohdasta ei käyty juurikaan sisältökeskustelua. Epävirallisia konsultaatioita veti argentiinalainen Samuel Basualdo. SBI:n lopputäysistunnossa esiteltiin hyvin pelkistetyt ja proseduraaliset luonnospäätelmät (FCCC/SBI/2011/L.25), jotka kuitenkin Saudi-Arabia avasi ensin täysistunnossa ja kaatoi lopulta kolme tuntia kestäneissä epävirallisissa konsultaatioissa.

6.8.2. Vähiten kehittyneitä maita koskevat asiat

Mamadou Honadian (Burkina Faso) vetämässä vähiten kehittyneiden maiden asioita käsittelevässä asiakohdassa saatiin valmiiksi päätelmät (FCCC/SBI/2011/L.22), joissa vähiten

kehittyneiden maiden asiantuntijaryhmää (LEG) rohkaistaan jatkamaan työtään suunnitellusti. Ainut kiistaa aiheuttanut asia koski sovittujen työpajojen rahoittamista. EU vastusti Vähiten kehittyneiden maiden rahaston (LDCF) käyttämistä näiden rahoittamiseen automaattisesti siinä tilanteessa, että muuta kautta ei tule tukea. EU:n kantana on, että LDCF:n tulee keskittyä sopeutumistoimien rahoittamiseen ja tällaisten työpajojen rahoittaminen tulee olla lisäistä rahaston rahoitukselle. Samalla kannustettiin LEG:iä selvittämään voisiko se järjestää työpajoja yhteistyössä ja kustannustehokkaammin muiden tahojen kanssa. Sovittiin harkittavan työpajojen rahoitustilannetta seuraavassa istunnossa (SBI 36).

6.9. Kansalliset sopeutumissuunnitelmat

Cancúnin päätösten mukaisesti Durbanissa keskusteltiin vähiten kehittyneiden maiden ilmastosopimuksen alaisen kansallisen keski- ja pitkäaikavälin sopeutumissuunnitelma-prosessin toimintatavoista ja ohjeistuksista. Neuvotteluja veti SBI:n puheenjohtaja Robert Owen-Jones ja tämä asiakas sai sopeutumisasioista eniten neuvotteluaikaa. SBI:n alla käsitelty asiakas esiteltiin SBI:n täysistunnossa asiakirjana FCCC/SBI/2011/L.36, jonka jälkeen asiakohdan käsittely jatkui osapuolikokouksen alaisissa konsultaatioissa. Tämän asiakohdan suurimmat riidanaiheuttajat olivat rahoitus ja muiden kuin vähiten kehittyneiden maiden rooli. Etenkin Kolumbia piti pitkään esillä tarvetta luoda työohjelma myös muille kuin vähiten kehittyneille maille. Teollisuusmaat pitivät kiinni siitä, että nyt on kyse vähiten kehittyneiden maiden ohjelmasta, jonka työkaluja muut maat voivat käyttää. Kompromissina sopeutumiskomiteaa pyydetään tarkastelemaan oman toimintaviitekehikkonsa sisällä mahdollisia toimintatapoja ja raportoimaan tästä ensi vuonna osapuolikokoukselle.

Rahoituksen osalta vähiten kehittyneet maat halusivat varmistaa, että pitkän aikavälin ohella (merkiten lähinnä uutta Vihreää ilmastorahastoa) myös lyhyen aikavälin rahoitus on varmistettu. Käytännössä vääntö käytiin siitä, voidaanko antaa ohjeistusta sopimuksen nykyiselle rahoitusmekanismille (GEF/LDCF) ja millaista voisi olla. Teollisuusmaiden kantana oli, että on syytä käyttää kaikkia mahdollisia väyliä prosessin tukemiseen ja että LDCF:n ensisijainen tehtävä on tukea NAPA-asiakirjojen tekemistä, päivittämistä ja niiden toimeenpanoa sekä tämän ohella tukea muiden vähiten kehittyneiden maiden työohjelman toimia. Tässäkin kohtaa saatiin aikaan kohtuullinen kompromissi, jossa tunnustetaan kaikki tukiväylät, mutta kohdistetaan pyyntö GEF:lle harkita, miten tätä toimintaa voisi tukea LDCF:n kautta. Osapuolia, GEF:iä ja muita organisaatioita pyydettiin toimittamaan tietoa toimistaan ja aikeistaan, jotta SBI voi tarkastella lisäohjintatarpeita seuraavassa (36.) istunnossaan.

Kolmas periaatteellinen ja etenkin EU:lle tärkeä kysymys oli, puhutaanko yhdestä tuotteesta (kansallinen suunnitelma) vai ennemminkin prosessista, jossa huomioidaan maiden erilaiset toimintatavat ja lähtökohdat (ml. jo tehdyt ja tekeillä olevat erilaiset sopeutumissuunnitelmat) sekä asian integrointi yleiseen kehityssuunnitteluun ja sektorisuunnitelmiin. Etenkin EU ja Norja pitivät tärkeänä, että ei luoda uutta NAPA-prosessia, jossa pääpaino on suunnitelman luomisessa. Koettiin tärkeämmäksi tavoitella sopeutumissuunnittelun sisäänajamista maiden yleiseen kehityssuunnitteluun, kuin luoda prosessi tuottamaan yksi asiakirja. Lisäksi tällainen muotoilu olisi saattanut aiheuttaa joustamattomampia tukivaatimuksia. Tältäkin osin päätöksen muotoilut ovat kohtuullisen hyviä.

6.10. Vahingot ja menetykset (loss and damage)

Tämän asiakohdan neuvotteluja veti SBI:n puheenjohtaja Robert Owen-Jones (Australia) ja SBI sai siitä viime metreillä sovittua seuraavan vuoden työtä ohjaavat päätelmät (FCCC/SBI/2011/L.35) ja osapuolikokouksen päätöksen (FCCC/SBI/2011/L.35/Add.1), joissa sovitaan erinäisten teknisten papereiden tekemisestä ja asiantuntijatapaamisten järjestämisestä ensi vuonna. Cancúnin päätöspaketin mukaisesti osapuolikokous käsittelee asiaa vasta ensi vuonna. Pienet saarivaltiot (AOSIS) toivat taas esille globaalin mekanismin luomisen painottaen kuitenkin, että kyse ei ole niinkään rahoituksesta vaan asialle annettavasta huomiosta. Teollisuusmaat katsoivat kuitenkin, että nyt on liian aikaista sopia siitä mitä ensi vuoden aikana katsotaan parhaaksi suosittaa 18. osapuolikokoukselle. Kompromissina päätöksessä kuitenkin mainitaan kansainvälinen mekanismi yhtenä suositusmahdollisuutena.

6.11. Kehitysmaiden toimintavalmiuksien kehittäminen

Neuvottelut kehitysmaiden toimintavalmiuksien kehittämisestä etenivät erittäin hyvässä ja rakentavassa hengessä. SBI:n puolella päästiin yhteisymmärrykseen toimintakehyksen arviosta, joka on ollut ratkaisematta vuosikausia. Päätöksen 2/CP.7 (Marrakeshin sopimukset) liitteenä olevan toimintakehyksen todettiin edelleen olevan pätevä ja sen kolmas arvio päätettiin aloittaa.

6.12. Mekanismit

SBSTA ja SBI sisälsivät monia mekanismitasiakohtia. Näiden osalta ”materiality” saatiin päätökseen varsin kivuttomasti jo ensimmäisen viikon kuluessa. ITL-raportti merkittiin tiedoksi. HFC-asiakohdan käsittelyä päätettiin jatkaa SBSTA 37 -kokouksessa.

CDM-EB:n valituselimen osalta EU joutui käsittelyn loppupuolella muutaman jäsenmaan edellyttämänä toteamaan, ettei se voi edetä valituselimen perustamisessa ennen kuin valitusperusteet on määritelty ja tätä varten EU vaati vaikutusarviointia ja päätöksen lykkäämistä. EU:n näkemys herätti suurta ihmetystä ja paheksuntaa useimmissa neuvotteluissa mukana olleissa osapuolissa, koska EU:n vaatimus nostettiin esille kolme vuotta valituselimen neuvottelujen alkamisesta. Vaarana oli, ettei asiakohdasta saada lainkaan päätöstä ja asia hankaloittaisi muiden CDM-asiakohtien käsittelyä. Asiakohdan käsittely päätettiin siirtää SBI 36:een ja päätöstekstiluonnokseen tehdyt tekstimuutokset liittää päätökseen varapuheenjohtajan luonnostekstinä.

7. MUUT ASIAT

7.1. Tasa-arvoasioiden huomioonottaminen sopimuksen toimeenpanossa

Suomen rahoittaman Kehitysmaiden naisten ilmastorahaston tuella kokoukseen osallistui kymmenen vähiten kehittyneen maan edustajaa maidensa valtuuskuntien jäseninä. Neljä vuotta jatkuneen Global Gender and Climate Alliance kanssa toteutetun hankkeen tavoitteena on saada uuteen sitovaan pöytäkirjaan sekä nykyisen sopimuksen ja pöytäkirjan toteuttamiseen naisten aktiivista osallistumista tukeva näkökulma.

Tämä työ onnistui yli odotusten, erityisesti sihteeristön ohjelmatyötä koskevien päätösten osalta. Vuonna 2010 COP16:ssa perustettujen kolmen uuden elimen johtosääntöihin (vihreä

ilmastorahasto ja rahoituksen pysyvä komitea, teknologiamekanismi sekä sopeutumiskomitea) sekä lisäksi nyt päätetyn Capacity building -foorumin sääntöihin tuli tasa-arvonäkökulma, kuten myös käynnissä olevaan kahdeksaan ohjelmaan. Lisäksi niihin AWG-LCA:n päätöksiin, jotka koskevat yhteistä näkemystä ja vastetoimia, sisältyy naisnäkökulma.

7.2. Nuoret Durbanissa

Ennen osapuolikokouksen alkamista ilmastoneuvottelujen kansainvälinen nuorisoliike (YOUNGO) järjesti Nuorten konferenssin, jossa nuoret kouluttivat toisiaan ja suunnittelivat vaikuttamistoimintaansa ilmastokokouksen ajalle.

Nuorten järjestämissä tempauksissa vaadittiin muun muassa Kioton pöytäkirjan jatkokautta, ilmaston lämpenemisen rajoittamista 1,5 celsiusasteeseen sekä innovatiivisten rahoituslähteiden käyttöönottoa vihreän ilmastorahaston täyttämiseksi. Nuoret isännöivät tänä vuonna Climate Action Network Internationalin Päivän fossiili -palkintogaalaa. Durbanilaiset nuoret loivat lisäksi suuren kiireellisyyttä vaativan muodostelman hiekkarannalle.

Monista nuorten täysistunnoissa pitämistä puheenvuoroista suurimman mediahuomion saivat Anjali Appudarin voimakas puhe, jossa päättäjiä kiirehdyttiin ottamaan vastuuta tulevaisuuden sukupolvien ja luonnon hyvinvoinnista sekä yhdysvaltalaisen Abigail Borahin spontaani puheenvuoro, jossa hän muistutti maataan sen avainroolista vaatimalla tältä suunnanmuutosta.

Nuoret tapasivat neuvottelijoita käytävillä ja kertoivat heille prioriteeteistaan. Monet nuorisolähettiläät suomalaisista singaporelaisiin kuuluivat myös maansa viralliseen valtuuskuntaan ja toimivat näin yhteyshenkilöinä YOUNGO:n ja osapuolten välillä. Erityisen aktiivisena toimi Capacity Building -työryhmä, jonka työtä kiitettiin nuorten mainitsemisesta lopullisissa päätösteksteissä.

Nuoret tapasivat myös kahdesti UNFCCC:n pääsihteeri Christiana Figueresia ja kokouksen puheenjohtajaa Maite Nkoana-Mashabanea. Christiana Figueres korosti nuorten itsenäistä roolia oman ikäpolvensa valistamisessa ja mobilisoimisessa sekä toivoi, että nuoret pysyisivät ilmastoneuvotteluissa aktiivisesti mukana vaatimassa muutosta.

Neuvotteluissa ei näkynyt vain YOUNGO, vaan esimerkiksi Nuorten ja tulevaisuuden sukupolvien päivänä itsenäiset ryhmät niin Afrikasta kuin arktisilta alueilta välittivät tapaamisissa ja sivutapahtumissa viestinsä ilmastokokoukselle ja kansainväliselle yleisölle.

Yhteinen nuorilta välittynyt viesti oli, että he kantavat suurta huolta ilmastonmuutoksesta ja ovat tietoisia siitä, etteivät nykyiset poliittiset toimet ole riittäviä ongelman ratkaisemiseksi. Tulevaisuuden sukupolvien hyvinvoinnin turvaaminen vaatii paljon nykyistä kiireellisempiä ja kunnianhimoisempia toimia.

8. OHEISTAPAHTUMAT

8.1. NAMAs with international finance: the Nordic Partnership Initiative (8.12.2011)

Suomi järjesti Pohjoismaisen ilmastoneuvottelijoiden ryhmän (NOAK) puheenjohtajanaan oheistapahtuman pohjoismaisesta Nordic Partnership Initiative on Up-scaled Mitigation Action -aloitteesta (NPI). Aloitteeseen osallistuvat Pohjoismaat ja kumppanimaat Peru ja Vietnam sekä Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö (NEFCO) ja Pohjoismainen kehitysrahasto (NDF). Aloitteen tarkoituksena on testata käytännössä miten kansainvälinen rahoitus voidaan kytkeä kehitysmaiden kansallisesti soveltuviin päästövähennystoimiin (NAMAs). Oheistapahtumassa kuultiin kuuden maan ministerien viestejä aloitteelle, NPI-ohjelmien esittely, NEFCO:n ja NDF:n puheenvuorot sekä kommenttipuheenvuorot Maailmanpankilta ja Perspectives-yhtiöltä. Ympäristöministeri Ville Niinistö sekä useat pohjoismaiset ministerit osallistuivat tilaisuuteen.

8.2. Gender and Climate Change Finance: Empowering Women to Lead in the New Green Economy (8.12.2011)

Suomi järjesti yhteistyössä GGCA:n kanssa tasa-arvoa koskevan oheistapahtuman, johon osallistuivat mm. ympäristöministeri Ville Niinistö ja Etelä-Afrikan tasa-arvoministeri Lulu Xingwana sekä GGCA:n perustajajäsenten edustajat. Niinistö korosti naisten olevan tärkeitä muutoksen edistäjiä ilmastokysymyksissä. Hän myös muistutti ilmastonmuutoksen vaikutuksista kaikkein köyhimpiin, joista 70 prosenttia on naisia. Xingwana puolestaan painotti, ettei ihmisoikeusnäkökulmaa pidä ilmastoneuvotteluissa unohtaa. Hän toi myös esiin maaseudun naisten merkittävän roolin ilmastoystävällisessä ruoantuotannossa.

8.3. NAMAs state of play: current status, challenges and next steps (8.12.2011)

Nordic Partnership Initiative on Up-scaled Mitigation Action-aloitetta (NPI) esiteltiin myös toisessa oheistapahtumassa, jonka aiheena oli laajemmin kansallisesti soveltuvat päästövähennystoimet kehitysmaissa (NAMAs) ja niiden kehityksen tilanne. CCAP nosti esille NAMA:jen suurimmat haasteet ja Ecofys esitteli NAMA:jen nykytilannetta.

9. LIITTEET

Liite 1. Suomen valtuuskunta Durbanin ilmastokokouksessa

Valtuuskunnan puheenjohtaja:

- Ville Niinistö, ympäristöministeriö

Varapuheenjohtajat:

- Sirkka Haunia, ympäristöministeriö
- Jukka Uosukainen, ympäristöministeriö

Jäsenet:

- Jorma Julin, ulkoasiainministeriö
- Tiina Myllyntausta, ulkoasiainministeriö
- Outi Honkatukia, valtiovarainministeriö
- Veikko Marttila, maa- ja metsätalousministeriö
- Juhani Tirkkonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- Jaakko Ojala, ympäristöministeriö
- Merja Turunen, valtioneuvoston kanslia

Asiantuntijat ja avustajat:

- Markku Niinioja, ulkoasiainministeriö
- Markku Aho, ulkoasiainministeriö
- Tito Gronow, ulkoasiainministeriö
- Matti Nummelin, ulkoasiainministeriö
- Johanna Pietikäinen, ulkoasiainministeriö
- Maria Pohjanpalo, ulkoasiainministeriö
- Folke Sundman, ulkoasiainministeriö
- Petra Yliportimo, ulkoasiainministeriö
- Anne Tarvainen, ulkoasiainministeriö
- Beverley Harris, ulkoasiainministeriö
- Sonnyboy Chuma, ulkoasiainministeriö
- Janne Posti, ulkoasiainministeriö
- Jaana Kaipainen, maa- ja metsätalousministeriö
- Matti Kahra, maa- ja metsätalousministeriö
- Paloma Hannonen, ympäristöministeriö
- Karoliina Kinnunen Mohr, ympäristöministeriö
- Tuomas Kuokkanen, ympäristöministeriö
- Harri Laurikka, ympäristöministeriö
- Outi Leskelä, ympäristöministeriö
- Paula Perälä, ympäristöministeriö
- Tuija Talsi, ympäristöministeriö
- Martti Korhonen, eduskunta
- Harri Jaskari, eduskunta
- Oras Tynkkynen, eduskunta
- Marja Ekroos, eduskunta

- Ilkka Savolainen, VTT
- Riitta Pipatti, Tilastokeskus
- Tarja Tuomainen, Metsäntutkimuslaitos
- Aira Kalela, Global Gender and Climate Alliance
- Hanna-Liisa Kangas, WWF Suomi
- Tuuli Hakkarainen, Kepa
- Tom Henriksson, Allianssi
- Pia Björkbacka, SAK

Liite 2. Ympäristöministeri Ville Niinistön puhe korkean tason osuuden aikana

*Statement by Mr. Ville Niinistö, Minister of the Environment of Finland
at the 17th Conference of Parties of the UN Framework Convention on Climate Change and CMP7 of
the Kyoto Protocol
7 December 2011, Durban, South Africa*

Distinguished Mr. President, Dear Colleagues, Ladies and Gentlemen

I would like to first thank our South African hosts for the great hospitality we have received here in the beautiful city of Durban.

Ladies and gentlemen,

Time is running out. Durban needs to deliver a roadmap for a future comprehensive climate regime. Peaking of global emissions in 2020 is far too late to limit the environmental crisis caused to us all. This has been clearly demonstrated in the recent UNEP and IEA studies.

We need to achieve concrete and balanced results to regain trust in the multilateral system to solve the climate challenge and to keep the 2 degree target achievable. It is our responsibility to future generations.

This process must be able to give answers and solutions to those serious challenges we are faced with - not to give excuses for shortcomings.

The message of science is strong and it has to be the cornerstone of the political decisions. The gap between the pledges by different countries and the actions needed to mitigate climate change is still too wide.

I am confident that we can work out such a balanced package that we all can accept and work further with. It means flexibility and compromises by all of us - to the common benefit of us all.

It also means being true to the ultimate objective. That is, tackling the climate change.

Ladies and gentlemen,

Finland fully understands the great importance of the Kyoto Protocol. It is at the moment the only legally binding instrument to tackle climate change. In our view, it is very important to maintain the essential elements of the Kyoto Protocol and the multilateral rules-based system that we have built.

However, the problem with the Kyoto Protocol is that it doesn't cover enough global emissions as it is and some current Parties are maybe leaving the Protocol. With the remaining participation, we cannot reach the two degree target. This is why there is an urgent need for a more meaningful and broader regime in combination with a 2nd commitment period – a regime that all major economies are participating in with more ambitious targets.

A roadmap to a global and comprehensive, binding agreement has to be part of the decisions made in Durban.

We are also ready to commit to implementing the Cancun decisions and are convinced that this can be achieved in Durban.

As a forested nation we understand the multiple benefits and the important role of forests. Therefore, we think it is important that the accounting rules for forests encourage parties to genuinely protect and enhance global carbon reservoirs.

Ladies and gentlemen,

In order to intensify our climate policy implementation, Finland has appointed an independent climate panel to support the Government's decision making in climate policy. The panel represents several areas of science with high relevance to climate policy. The panel is expected to have a significant role in bringing solid scientific basis to the debate for improving our national policies, for example to launch new climate and energy legislation to effectively reduce emissions.

In accordance with the Bali Action Plan, the Copenhagen Accord and the Cancun Agreements, the Nordic countries, through the Nordic Council of Ministers, have launched a Nordic Partnership Initiative in Peru in the waste sector and in Vietnam in the cement sector. This initiative is to pave the way for cost-efficient and effective implementation of scaled up Nationally Appropriate Mitigation Actions (NAMAs). We hope that this initiative will serve as a useful input to the international community as encouragement to take similar actions.

In the international negotiations, Finland has underlined and strongly supported the role of women in climate change decision making and practices. Development policy should take into consideration climate change issues also in the future. However, efforts to increase climate financing should not weaken the contributions for education and health in the developing countries.

Mr. President,

Those most affected by the effects of climate change are often the ones who have least to do with causing it. Finland and EU are ready to lead in climate action – but to lead, others have to follow.

Finland is seeking a comprehensive, ambitious and balanced outcome in Durban. The outcome of Durban should provide us with both immediate, concrete results and a clear vision for the next steps towards a legally binding regime.